

Regnskabsmæssig behandling af koncernintern virksomhedssammenslutning med fokus på anvendelse af sammenlægningsmetoden og book value-metoden

Forfatter: Martin Rye Støve

Indholdsfortegnelse

Abstract	3
1 Kapitel 1 Indledning	5
1.1 Motivation for valg af emne	5
1.2 Problemformulering	6
1.3 Afgrænsning	7
1.4 Struktur, metodevalg og dataanvendelse	8
1.4.1 Struktur	9
1.4.2 Metodevalg	10
1.4.3 Empiri og dataanvendelse	11
1.5 Data- og kildekritik	12
2 Kapitel 2 Virksomhedssammenslutning	14
2.1.1 Virksomhedsbegrebet	14
2.1.2 Koncerndefinition	15
2.2 Fusion	15
2.2.1 Lodret fusion	16
2.2.2 Omvendt lodret fusion	17
2.2.3 Vandret fusion	18
2.2.4 Væsentlige selskabsretlige bestemmelser	18
2.3 Ny årsregnskabslov	19
2.3.1 Væsentlige ændringer som følge af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015	19
2.3.2 Erhvervsstyrelsens længe ventede udtalelse	21
2.3.3 Overgangslempelse	26
2.4 Det retvisende billede	26
2.5 Opsummering	28
3 Kapitel 3 Metoder inden for virksomhedssammenslutning	30
3.1 Indledende overvejelser omkring virksomhedssammenslutning	30
3.2 Lovens muligheder for koncernekstern- og intern virksomhedssammenslutning	31
3.3 Overtagelsesmetoden	32
3.3.1 Dagsværdi	32
3.3.2 Indregning og måling	33
3.3.3 Oplysning og præsentation	35
3.3.4 Det retvisende billede	36
3.3.5 Anvendelse i praksis	38

3.4	Sammenlægningsmetoden.....	40
3.4.1	Indregning og måling	40
3.4.2	Oplysning og præsentation	42
3.4.3	Det retvisende billede	42
3.5	Book value-metoden.....	44
3.5.1	Det retvisende billede	45
3.6	Delkonklusion	46
4	Kapitel 4 Case-virksomhederne Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S	50
4.1	Aalborg Stål A/S	50
4.1.1	Virksomhedsbeskrivelse.....	50
4.1.2	Økonomisk situation og nøgletal	52
4.2	Roskilde Stål A/S	52
4.2.1	Virksomhedsbeskrivelse.....	52
4.2.2	Økonomisk situation og nøgletal	53
4.3	Direktørens overvejelser omkring virksomhedssammenslutningen	53
4.4	Opsummering	55
5	Kapitel 5 Iodret fusion mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S	56
5.1	Sammenlægningsmetoden.....	57
5.1.1	Delkonklusion	63
5.2	Book value-metoden.....	65
5.2.1	Delkonklusion	69
6	Konklusion	72
7	Litteraturfortegnelse	80
7.1	Lovgivning.....	80
7.2	Publikationer	80
7.3	Artikler og benyttede hjemmesider.....	81
8	Bilag	81
8.1	Bilagsoversigt.....	81

Abstract

The number of business combinations in the form of mergers or acquisitions increases year by year, as a business combination may lead to growth and a better positioning in the market and by doing so create competitive advantages compared to the competitors. The tendency regarding increasing numbers of business acquisitions is expected to continue years ahead. A business combination is often a large economic investment, meaning that the accounting procedures in regard of the combination is essential in order to show the surroundings that the business combination was a profitable decision. Furthermore, it is very important that the financial statements give a true and fair view of the financial position of the company after the business combinations in order to receive an unmodified auditor's opinion in the annual report in accordance with the section no. 11 of the Danish Financial Statements Act. The Danish Financial Statements Act provides several methods of business combinations, meaning that the company must decide which method to use and which method gives the most true and fair view of the financial position of the company.

The Danish Financial Statements Act was updated as of 1st of June 2015 with the amendment act no. 738 containing substantial changes to the section regarding business combination. Among the significant changes was the introduction of a completely new method for business combinations, the book value-method. This method is expected to be the most used method in regards of inter-company business combinations as it is the method with the least administrative work. The Danish Financial Statements Act is in many ways based on the International Financial Reporting Standards, IFRS 3. However, the IFRS 3 is only relevant to external business combinations and not intercompany combinations and in regard of intercompany combinations, The Danish Financial Statement Act is the main regulator.

The amendment act no. 738 contained a number of factors that were not settled with the update of the law. The update of the law contained an explanatory note, where it was noted that the Danish Business Authority was to publish a guidance in regard of these unsettled factors. The Danish Business Authority have published a comment in regards of the unsettled factors mentioned above almost three years after the update of the law, meaning that some business combinations have been performed in this meantime without proper guidance regarding some significant factors of the business combination.

The object of this thesis is to clarify the accounting procedures of an intercompany business combination in accordance with The Danish Financial Statement Act following the amendment act no. 738 of 1st of June 2015 and clarify which significant changes the amendment act has introduced and how this affects intercompany business combinations.

Furthermore, the thesis will evaluate how the different methods of business combinations give a true and fair view of the financial position of the company after the business combination and evaluate the effects of the comment published by the Danish Business Authority.

After clarifying the methods of business combinations and how the methods give a true and fair view of the financial position of the company, the thesis will contain a simulation of an intercompany merger between the two fictitious case-companies Aalborg Stål A/S and Roskilde Stål A/S. The merger is simulated using two of the three methods of business combinations in accordance with The Danish Financial Statement Act, as the third method is rarely used in intercompany business combinations. The methods used in the simulations are the combination method and the book value-method.

The characteristics of the combination method is that it is effective from the first day of the financial year and with retroactive effect regardless of when the combination is executed during the financial year. With regard to compliance of the section no. 13 of the Danish Financial Statement Act concerning continuity in the annual report, it is required to adjust the comparative figures from previous years in the annual report. The combination method does not require adjustment of values to market value as the recognition of assets and obligations is based on the book value in the latest annual report.

The characteristics of the book value-method are that it is effective from the actual execution date of the merger. This method does not require adjustment to the comparative figures in the annual report. These are the main characteristics that deviates from the combination method, as this method in many aspects is similar to the combination method. The recognition of assets and obligations is also based on the book value of the assets and obligations.

The merger in this thesis is simulated in order to clarify which of the methods that is most appropriate in this specific situation with a merger between Aalborg Stål A/S and Roskilde Stål A/S.

1 Kapitel 1 | Indledning

1.1 Motivation for valg af emne

Ifølge porteføljeforvalter hos Fidelity Investments, Eddie Yoon, er der i de senere år sket en stigning i antallet af virksomhedssammenslutninger ved fusion og opkøb på verdensplan og tendensen forventes også at stige fremadrettet¹. En virksomhedssammenslutning mellem to eller flere virksomheder foretages ofte med henblik på at skabe større indtjening, da en virksomhedssammenslutning kan skabe konkurrencemæssige fordele og lægge afstand til virksomhedens konkurrenter, grundet synergieffekter og stordriftsfordele. Netop stordriftsfordele er et væsentligt konkurrencemæssigt parameter, idet der i flere større brancher og industrier i dag er øget fokus på prisen, da der i prisfokuserende brancher ofte er tale om standardiserede produkter. Dette gør sig blandt andet gældende inden for tunge industrier såsom minedrift, skibsværfter og stålvalseværker. Idet disse brancher er kapitalkrævende, er der øget fokus på omkostningsminimering for at skabe en større indtjening. Et redskab hertil kan være en virksomhedssammenslutning ved fusion eller opkøb, hvis den rette mulighed byder sig.

Idet en virksomhedssammenslutning ofte er en stor økonomisk investering, er den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutningen afgørende for at kunne vise et regnskabsmæssigt resultat, der indikerer at virksomhedssammenslutningen var en lønsom investering for den overtagende virksomhed. Det er ligeledes væsentligt, at årsregnskabet efter virksomhedssammenslutningen giver et retvisende billede af virksomhedens økonomiske situation i henhold til den danske årsregnskabslov, således revisor kan afgive en blank påtegning på regnskabet. Den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger kan give anledning til flere regnskabsmæssige problemstillinger, idet den danske årsregnskabslov giver mulighed for anvendelse af flere metoder til regnskabsmæssig behandling af en virksomhedssammenslutning.

Med indførslen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 til årsregnskabsloven er der sket væsentlige ændringer på området for virksomhedssammenslutninger, herunder blandt andet ændringer i hvilke metoder, der kan benyttes ved eksterne virksomhedssammenslutninger. Lovens rammebestemmelser for virksomhedssammenslutninger baserer sig generelt på den internationale standard IFRS 3 (International Financial Reporting Standards) "Business Combinations".

¹ <https://www.business.dk/finans/2015-blev-rekordaar-for-fusioner-og-opkoeb>

Denne standard anvendes derfor hovedsageligt til fortolkning inden for den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger², såfremt årsregnskabslovens rammebestemmelser er utilstrækkelige til specifikke problemstillinger, der kan opstå ved komplicerede virksomhedssammenslutninger.

Ydermere medførte den nye årsregnskabslov en række forhold vedrørende regnskabsmæssig behandling af visse forhold i relation til virksomhedssammenslutninger og koncernkrav, som ikke blev indarbejdet direkte i loven. I lovbemærkningerne til ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 blev det oplyst, at Erhvervsstyrelsen ville udarbejde en vejledning, som skal tydeliggøre forholdet mellem årsregnskabsloven og IFRS³. Ydermere skal vejledningen give eksempler på hvilke overtagelser, der kan anses for så simple, at de kan gennemføres alene baseret på årsregnskabslovens rammebestemmelser. Erhvervsstyrelsen har efter lang ventetid offentliggjort en udtalelse i marts 2018, hvorved der er kommet afklaring vedrørende de før uafklarede forhold i relation hertil.

1.2 Problemformulering

Med afsæt i indførslen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 til årsregnskabsloven formuleres opgavens problemformulering således:

- *Hvorledes behandles en koncernintern virksomhedssammenslutning regnskabsmæssigt efter indførslen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 og hvilke væsentlige ændringer har den nye årsregnskabslov medført på dette område?*

Som led i besvarelsen af ovenstående problemformulering opstilles følgende underspørgsmål:

- *Hvorledes vurderes de gældende metoder ved virksomhedssammenslutning jf. den danske årsregnskabslov at opfylde kravene om det retvisende billede i årsregnskabslovens § 11?*
- *Hvorledes påvirker Erhvervsstyrelsens publicerede udtalelse forestående koncerninterne virksomhedssammenslutninger?*
- *Hvorledes behandles en koncernintern virksomhedssammenslutning regnskabsmæssigt med fokus på case-virksomhederne Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S ved anvendelse af sammenlægningsmetoden og book value-metoden?*

² EY "Virksomhedssammenslutninger og visse koncernkrav" – temaartikel 11 / februar 2017 (opdateret marts 2018)

³ Lovforslag nr. L 117 (forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love), s. 113

1.3 Afgrænsning

Med afsæt i opgavens formelle krav til sideantal og omfang samt et ønske om dybdegående analyser og en præcisering af opgavens fokus er følgende afgrænsninger foretaget:

Opgaven afgrænses til at omhandle virksomhedsformen aktieselskab og vil af denne årsag ikke omhandle de muligheder og begrænsninger, der måtte være vedrørende øvrige virksomhedsformer i relation til virksomhedssammenslutning. Denne afgrænsning foretages idet case-virksomhederne, der er indeholdt i opgavens analyse, drives som aktieselskaber, hvorved denne afgrænsning vurderes relevant i denne sammenhæng. Case-virksomhederne er endvidere en moder- og dattervirksomhed, hvorfor der vil være fokus på mulighederne og begrænsningerne inden for en koncernintern virksomhedssammenslutning og dermed vil eksterne virksomhedssammenslutninger ikke behandles direkte i opgavens analyse, men beskrives på et kursorisk niveau i forbindelse med den øvrige behandlede teori i opgavens kapitel 3. Analysen afgrænses endvidere fra den øverste kapitalejer af modervirksomheden Aalborg Stål A/S, som er et holdingselskab drevet i aktieselskabsform, og denne kapitalejer beskrives ikke yderligere i forbindelse med den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutningen, idet der fokuseres på den driftsmæssige del af koncernen.

En virksomhedssammenslutning kan foretages ved forskellige metoder, herunder blandt andet fusion og opkøb, aktieombytning og tilførsel af aktiver. Grundet opgavens omfang og med henblik på at sikre dybdegående analyse af de forskellige metoder inden for koncerninterne virksomhedssammenslutninger tager opgaven udgangspunkt i en virksomhedssammenslutning ved lodret fusion og behandler derfor ikke de øvrige ovenfor nævnte typer af virksomhedssammenslutninger. Der vil være fokus på den regnskabsmæssige behandling af den lodrette fusion og dermed ikke den selskabsretlige del af fusionen, bortset fra de steder hvor selskabsloven tilsidesætter årsregnskabsloven og der vil i disse tilfælde inddrages relevante bestemmelser i selskabsloven til at understøtte den regnskabsmæssige behandling af fusionen. Den selskabsretlige del af en fusion og hvorledes fusionen håndteres i henhold til reglerne og lovgivning på området er væsentlig, men behandles som følge af opgavens omfangsbegrænsning ikke, foruden de ovennævnte tilfælde, som endvidere forekommer i begrænset udstrækning. Det selskabsretlige aspekt omhandlende virksomhedsoverdragelse, herunder ansættelsesforhold og lønmodtageres retsstilling jf. virksomhedsoverdragelsesloven og virksomhedens rettigheder og forpligtelser behandles af samme årsag ikke i opgaven.

Det skatteretlige aspekt af en virksomhedssammenslutning danner ofte baggrund for hvorledes en virksomhedssammenslutning skal håndteres i relation til hvilken type af fusion der foretages, hvilken regnskabsmæssig metode der benyttes og hvordan den fremadrettede struktur skal være, hvorfor det skatteretlige aspekt vurderes væsentligt i forbindelse med virksomhedssammenslutning. Grundet opgavens omfang afgrænses opgaven fra den skattemæssige behandling af en virksomhedssammenslutning og opgaven fokuserer udelukkende på den regnskabsmæssige behandling.

Opgaven baseres på reglerne i den danske årsregnskabslov og de metoder, der findes inden for virksomhedssammenslutninger, idet der er tale om en afgrænsning til aktieselskaber inden for Danmarks grænser. Reglerne om virksomhedssammenslutning i årsregnskabsloven baserer sig i høj grad på den internationale regnskabsstandard, IFRS 3, men idet denne standard kun finder anvendelse ved koncerneksterne virksomhedssammenslutninger beskrives denne standard ikke nærmere. Opgaven vil i korte træk på et kursorisk niveau berøre de relevante standarder i IFRS omhandlende virksomhedssammenslutning, herunder IFRS 3, når det vurderes relevant for sammenhængen.

1.4 Struktur, metodevalg og dataanvendelse

I dette afsnit redegøres for opgavens struktur samt den i opgaven anvendte metode. Opgavens struktur samt metodevalg har til formål at sikre et overblik og røde tråd opgaven igennem samt en fyldestgørende besvarelse af problemformuleringen.

Opgavens struktur vises i skematisk form nedenfor og beskrives nærmere på den følgende side.

Figur 1: Opgavens struktur

1.4.1 Struktur

Formålet med og forventningerne til en virksomhedssammenslutning er et nøglekriterie for, at virksomhedssammenslutningen kan gennemføres på en tilfredsstillende måde for både den overtagende virksomhed og den overtagne virksomhed. Det er essentielt, at der på forhånd er fastlagt et klart grundlag for årsagen bag den forestående fusion samt en plan for hvordan den sammensluttede virksomhed skal styres efterfølgende. Både på det operationelle, taktiske og strategiske niveau. Disse faktorer er også medvirkende til hvorledes virksomhedssammenslutningen skal gennemføres og hvilken regnskabsmæssig behandling der benyttes, hvorfor det vurderes nødvendigt at inddrage disse overvejelser i opgaven. Overvejelserne beskrives med baggrund i de generelle forhold, der vurderes væsentlige at vurdere i forbindelse med overvejelse af en eventuel virksomhedssammenslutning. Afsnittet giver et overblik over de overvejelser en virksomhed skal tage stilling til samt et overblik over selve processen, som virksomhederne står over for forud for en virksomhedssammenslutning.

Når formålet med virksomhedssammenslutningen er klarlagt, er næste skridt i processen, at definere hvilke muligheder og begrænsninger, som virksomhederne kan benytte ved en virksomhedssammenslutning jf. årsregnskabsloven. Opgavens næste afsnit vil omhandle dette emne, hvor de forskellige metoder til virksomhedssammenslutning beskrives. Der vil i dette afsnit være fokus på anvendelse af sammenlægningsmetoden og book value-metoden, idet det vurderes, at disse metoder oftest finder anvendelse i praksis ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger. Overtagelsesmetoden beskrives af denne årsag ikke lige så fyldestgørende og detaljeret som de øvrige metoder, der oftest finder anvendelse i praksis ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger. Overtagelsesmetoden vil beskrives på et kursorisk niveau, med henblik på at vurdere baggrunden for, hvorfor denne metode sjældent anvendes i praksis ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger.

I dette afsnit beskrives ligeledes hvilke ændringer den nye årsregnskabslov har medført på området for virksomhedssammenslutninger samt hvorledes den publicerede udtalelse fra Erhvervsstyrelsen, jf. lovbemærkningerne til den nye årsregnskabslov, vil påvirke forestående koncerninterne virksomhedssammenslutninger fremadrettet. Afsnittet vil ydermere indeholde en redegørelse af definitionen af det retvisende billede jf. årsregnskabslovens § 11 samt relevansen af det retvisende billede i relation til virksomhedssammenslutning.

Opgavens kapitel 4 omhandler en beskrivelse af de valgte case-virksomheder Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S, herunder en virksomhedsbeskrivelse og en gennemgang af virksomhedens økonomiske situation og nøgletal. Denne gennemgang foretages med henblik på at opnå et kendskab til de to virksomheder og derved opnå et præcist og detaljeret grundlag for at kunne analysere hvorledes en fusion mellem de to selskaber skal behandles regnskabsmæssigt. Kapitlet vil foruden en virksomhedsbeskrivelse og gennemgang af den økonomiske situation ligeledes indeholde en beskrivelse af de indledende overvejelser, som direktør i selskabet Aalborg Stål A/S står over for i forbindelse med en forestående virksomhedssammenslutning mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S. Ved at have opnået kendskab til virksomhederne og deres økonomiske situation samt baggrunden og forudsætningerne for en forestående fusion er der dannet et grundlag for at kunne analysere den regnskabsmæssige behandling af en fusion mellem de to selskaber.

Det efterfølgende kapitel omhandler hvorledes en lodret fusion af Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S foretages med afsæt i de forskellige muligheder og metoder, der gør sig gældende jf. den beskrevne teori i kapitel 3 samt hvilke fordele og ulemper, der gør sig gældende for de enkelte metoder i den forestående fusion. Slutteligt konkluderes det hvilken metode, der vurderes mest hensigtsmæssig at benytte ved fusionen mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål, under de forudsætninger, der oplistes i afsnittet om de indledende overvejelser inden virksomhedssammenslutningen.

1.4.2 Metodevalg

Igennem opgaven introduceres og benyttes teori efter behov. Opgaven vil være bygget op omkring Bloom's taksonomiske niveauer⁴, hvilket betyder at opgaven indledes med en redegørende del, herunder en forklarende og fortolkende del samt en beskrivende del omkring anvendelse af teori og empiri. Opgaven vil tage udgangspunkt i kvalitative data og teori, herunder relevant lovgivning inden for dette område. Henset til opgavens afgrænsning vil årsregnskabsloven være den primære datakilde. Ydermere vil der benyttes kvalitative data i relation til den danske lovgivning, idet der inddrages fortolkninger af lovgivningen fra eksperter inden for den danske revisionsbranche. Kildekritik og kvalitetssikring beskrives nærmere i afsnit 1.5. I opgavens redegørende del klarlægges effekten af indførslen af den nye årsregnskabslov samt de forskellige muligheder for regnskabsmæssig behandling af virksomhedssammenslutninger. I forbindelse hermed konkretiseres eksempler på nogle af de

⁴ <https://primus.systime.dk/index.php?id=230>

problemstillinger der måtte være ved benyttelse af de enkelte metoder for en virksomhedssammenslutning. Der vil ved anvendelse af metoder og modeller i opgaven, indledningsvis foretages en kort begrundelse for valget af den anvendte metode eller model.

Den efterfølgende del af opgaven omhandler analyse af, hvorledes en koncernintern virksomhedssammenslutning mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S vil skulle foretages ved anvendelse af den behandlede teori. Analysen fokuserer på den regnskabsmæssige behandling, samt hvilke ændringer den nye årsregnskabslov har medført på dette område. Slutteligt konkluderes hvilken metode, der vurderes mest hensigtsmæssig at benytte ved fusionen mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål, under de forudsætninger, der opstilles i afsnittet om de indledende overvejelser inden virksomhedssammenslutningen. Med henblik på at danne et validt sammenligningsgrundlag mellem de to metoder udarbejdes blandt andet fusionsregnskab og åbningsbalance i forbindelse med fusionen, således de regnskabsmæssige forskelle mellem de to metoder belyses og kan sammenlignes.

Der tages primært afsæt i en deduktiv tilgang, idet der tages udgangspunkt i den behandlede teori, som her primært udgøres af årsregnskabsloven, og efterfølgende benyttes den behandlede teori på det konkrete eksempel, som er en virksomhedssammenslutning mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S.

1.4.3 Empiri og dataanvendelse

Opgavens empiri og data vedrører primært de to case-virksomheder Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S. De to case-virksomheder er fiktive virksomheder oprettet til brug for denne opgave. Case-virksomhederne er virkelighedsnære og finder inspiration i to eksisterende virksomheder, som står over for samme problemformulering som beskrevet i opgaven. Idet denne forestående virksomhedssammenslutning ikke er offentliggjort for de pågældende virksomheder, er de eksisterende virksomheder anonymiserede og de fiktive virksomheder Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S er skabt med udgangspunkt i de anonyme eksisterende virksomheder. Når data og empiri anvendes for Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S vil det være virkelighedsnære data, der af hensyn til anonymiteten er tilpasset fra de rigtige data. Der anvendes årsrapporter for Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S, som tager afsæt i de eksisterende virksomheders årsrapporter, hvor regnskabstal og oplys-

ninger er korrigeret og tilpasset til denne opgave. Tilpasningen af regnskabsdata medfører ikke konklusionsafgørende afvigelser til de foretagne analyser, hvorfor de anvendte data vurderes at være tilstrækkeligt virkelighedsnære og reliable til brug for opgavens analyser.

Den behandlede teori i opgaven omsættes til praktiske eksempler i de tilfælde hvor det vurderes at kunne understøtte forståelsen af teorien.

1.5 Data- og kildekritik

Der foretages kvalitetssikring af anvendte kilder samt dataindsamling inden brug heraf, hvilket medvirker til sikring af validitet og troværdighed til den anvendte teori og empiri. Kvalitetssikringen foretages for hver enkelt kilde ved en kritisk tilgang til kilden og datamaterialet, herunder sammenligning af data fra øvrige tilsvarende kilder.

I opgaven anvendes der både primære og sekundære kilder. De primære kilder vil grundlæggende være lovgivning, og der vil herudover anvendes bøger og rapporter samt øvrige kilder, herunder artikler, fortolkninger og publikationer fra revisionsfirmaer. Der er ved anvendelse af kilder taget kritisk stilling til anvendeligheden og ved tvivl om kildens anvendelighed inddrages øvrige kilder til understøttelse af hvorvidt kilden vurderes troværdig og valid.

I opgavens kapitel 3 og 4 er der primært benyttet lovgivning samt artikler, fortolkninger og publikationer fra revisionsfirmaer. Hvor årsregnskabsloven er den mest troværdige kilde, idet der er tale om en primær kilde, er de øvrige benyttede kilder genstand for mulig subjektivitet og forskellig fortolkning af lovgivningen. Der anvendes artikler, publikationer og fortolkninger fra blandt andet PWC og EY, som begge er blandt de største revisions- og konsulentfirmaer i Danmark og på verdensplan og de vurderes på baggrund af deres størrelse i markedet samt mange års erfaring inden for de respektive transactions servicelines, at have de fornødne ressourcer og kompetencer til at anlægge sig en ekspertviden inden for området for virksomhedssammenslutning og årsregnskabsloven generelt. Det vurderes derfor at PWCs udgivelse "Regnskabshåndbog" og EYs udgivelse "Indsigt i årsregnskabsloven" er valide og troværdige kilder i forhold til at bringe præcis viden fra loven. Ved fortolkning af loven undersøges det hvorvidt fortolkningen i de to kilder afviger væsentligt fra hinanden og i tilfælde heraf oplyses det i opgaven og anvendeligheden af fortolkningen vurderes ikke at have samme kvalitet, som i de tilfælde hvor fortolkningen er tilnærmelsesvis ens. De benyttede sekundære kilder er alle vurderet troværdige og præcise med afsæt i en kritisk stillingtagen til de

individuelle kilder og det vurderes derfor at kapitel 3 og 4, indeholdende redegørelse for teori og empiri, er skrevet på baggrund af et solidt og troværdigt kildegrundlag.

I kapitel 4 er der anvendt kvantitative data fra virksomhedernes årsrapporter, som vedlægges som bilag. Årsrapporterne er fiktive, omend virkelighedsnære og realistiske for case-virksomhederne, idet årsrapporterne baserer sig på offentliggjorte årsrapporter for de anonymiserede case-virksomheder. Der benyttes i kapitel 5 ligeledes primære og sekundære kilder, som i kapitel 3 og 4, og i høj grad anvendes de samme kilder som i kapitel 3 og 4, idet årsregnskabsloven og de benyttede artikler, fortolkninger og publikationer indeholder teori samt vejledninger til hvorledes en virksomheds sammenslutning behandles regnskabsmæssigt.

De anvendte kilder vurderes som helhed egnede og tilstrækkelige til at opfylde opgavens formål.

2 Kapitel 2 | Virksomhedssammenslutning

De følgende afsnit indeholder en beskrivende gennemgang af de væsentlige begreber, der anvendes i forbindelse med en virksomhedssammenslutning.

En virksomhedssammenslutning defineres som *"en sammenlægning af to eller flere separate enheder eller virksomheder til én rapporterende enhed"*⁵. En virksomhedssammenslutning kan eksempelvis gennemføres både ved køb af nettoaktiver eller køb af kapitalandele. En virksomhedssammenslutning kan endvidere finde sted i flere former, herunder blandt andet fusioner, spaltninger, tilførsel af aktiver og aktieombytninger, hvor denne opgaves fokus vil være på en virksomhedssammenslutning ved fusion. Lovens bestemmelser for virksomhedssammenslutninger benyttes som udgangspunkt kun i de situationer, hvor en overtagende virksomhed opnår kontrol over en dattervirksomhed. Inden der redegøres yderligere for muligheder og begrænsninger i en koncernintern virksomhedssammenslutning er det væsentligt, at redegøre for de begreber og definitioner, der anvendes i en koncernintern virksomhedssammenslutning ved lodret fusion.

2.1.1 Virksomhedsbegrebet

Årsregnskabsloven indeholder ikke nogen definition på virksomhedsbegrebet, hvorfor der henvises til IFRS 3, der definerer en virksomhed som værende *"en integreret mængde af aktiviteter og aktiver, som styres og udføres med henblik på at kunne frembringe afkast"*⁶, hvor der både kan være tale om direkte og indirekte afkast. Et direkte afkast er eksempelvis udbytte eller resultatandele og et indirekte afkast er eksempelvis reduktion af omkostninger eller andre økonomiske fordele til virksomhedsdeltagerne.

En virksomhed består af input, processer og output. Der er visse krav til disse input, processer og output, som skal være opfyldt, for at der kan være tale om en virksomhed. Det er vigtigt, at disse er grundigt vurderet, for at kunne konkludere, om der er tale om en virksomhedsovertagelse eller køb af aktiver. Input er enhver økonomisk ressource, som kan skabe, eller har mulighed for at skabe, output, når der anvendes processer på disse input. Et input kan for eksempel være en produktionsmaskine eller medarbejdere. Processer kan være systemer, standarder og regler eller lignende. Der kan være tale om strategiske planer eller driftsmæssige og operationelle processer.

⁵ EY "Indsigt i årsregnskabsloven", kap. 10.2, s. 193

⁶ EY "Indsigt i årsregnskabsloven", kap. 10.2, s. 194

Output er resultatet af input og processer, som kan skabe, eller har mulighed for at skabe, afkast i form af udbytte, omkostningsreduktion eller andre økonomiske fordele til virksomhedsdeltagerne. Såfremt kravene til input, processer og output er opfyldt, er der tale om en virksomhed.

2.1.2 Koncerndefinition

En koncern defineres jf. årsregnskabsloven som *"en modervirksomhed og dennes dattervirksomheder."*⁷ En modervirksomhed er en virksomhed, der har kontrol over en eller flere dattervirksomheder, og en dattervirksomhed er en virksomhed, der er underlagt kontrol af en modervirksomhed. Kontrol defineres i loven som beføjelsen til at styre en virksomheds finansielle og driftsmæssige beslutninger og beføjelsen skal medføre adgang til økonomiske fordele i virksomheden⁸. Disse krav skal være opfyldt, for at der i lovens forstand er tale om en dattervirksomhed. Der er dermed ikke krav om et ejerskab af kapitalandele i en vis størrelse eller andel, men derimod krav om faktisk kontrol, for at der er tale om en dattervirksomhed.

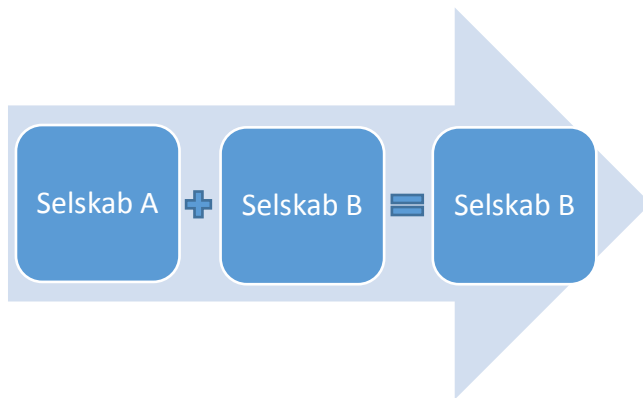
2.2 Fusion

I relation til virksomhedssammenslutning ved fusion kan der foretages flere typer af fusioner afhængig af de pågældende selskabers struktur og eventuelle koncernstruktur. Jf. selskabslovens kapitel 15 sondres der mellem begreberne uegentlig og egentlig fusion, hvor en uegentlig fusion er en fusion, hvor et eller flere ophørende selskaber opløses uden likvidation ved at overdrage selskabets aktiver og forpligtelser til et eksisterende fortsættende selskab. En egentlig fusion består derimod af to selskaber, der overdrager deres aktiver og forpligtelser til et nyt fortsættende selskab, der opstår som led i fusionen⁹. Det følgende afsnit indeholder en beskrivelse af de forskellige typer af fusioner og ved hvilke metoder inden for virksomhedssammenslutning, at disse typer af fusioner kan anvendes. Endvidere inddrages relevante bestemmelser i selskabsloven, der vurderes relevante inden for området for fusioner og bestemmelser og disse bestemmelser inddrages i opgavens analyser.

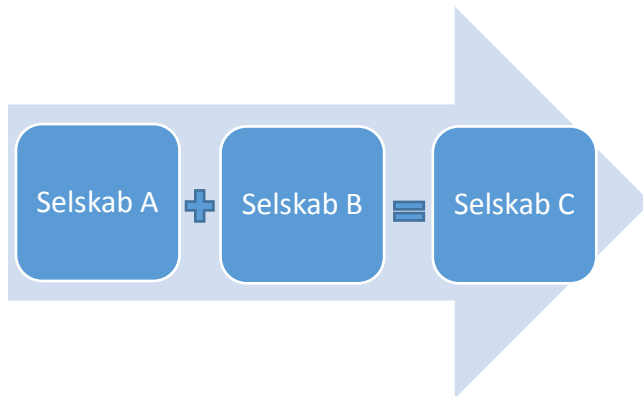
⁷ EY "Indsigt i årsregnskabsloven", kap. 9.2, s. 164

⁸ IAS 27

⁹ Vejledning om fusioner af aktie- og anpartsselskaber, Erhvervsstyrelsen, januar 2014, v 1.0 side 40

Figur 2: Illustration af uegentlig fusion

Figur 3: Illustration af egentlig fusion

Der findes endvidere flere former for uegentlige og egentlige fusioner, herunder lodret fusion, omvendt lodret fusion samt vandret fusion. I forbindelse med koncernintern virksomhedssammenslutning findes der således flere muligheder til, hvordan fusionen rent praktisk kan håndteres, afhængig af koncernstrukturen inden fusionen.

2.2.1 Lodret fusion

En lodret fusion er en fusion, hvor et eller flere ophørende datterselskaber opløses uden likvidation ved overdragelse af selskabets aktiver og forpligtelser til moderselskabet. En lodret fusion kategoriseres dermed som en uegentlig fusion, idet den fortsættende aktivitet vil finde sted i en eksisterende virksomhed. Hvis der er tale om en lodret fusion, må der ikke ydes vederlag for kapitalandele i det ophørende selskab og såfremt et vederlag er påtænkt ydet, vil fusionen ikke kunne registreres lovligt. En lodret fusion kan kun foretages inden for et koncernforhold og dermed kan der

kun være tale om en koncernintern virksomhedssammenslutning, hvor overtagelsesmetoden, sammenlægningsmetoden og book value-metoden alle kan anvendes.

Figur 4: Illustration af lodret fusion

2.2.2 Omvendt lodret fusion

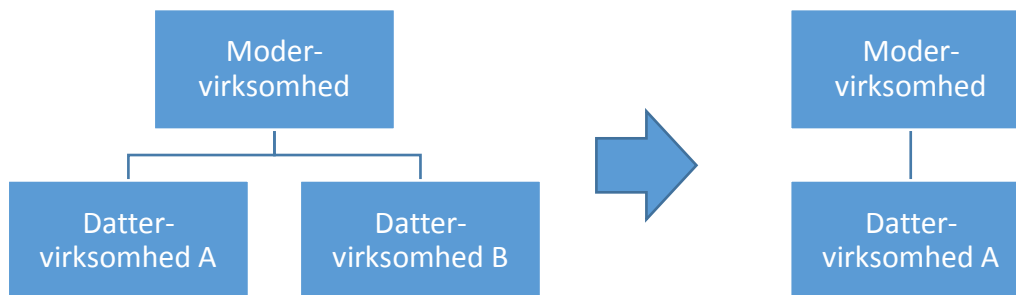
En omvendt lodret fusion, er en fusion, hvor moderselskabet opløses uden likvidation ved overdragelse af selskabets aktiver og forpligtelser til sit datterselskab, hvorefter datterselskabet er det fortsættende selskab. Der er også her tale om en uegentlig fusion. Hvis der er tale om en omvendt lodret fusion, skal der fastsættes et vederlag for kapitalandelene i det ophørende selskab. I lighed med en lodret fusion kan der anvendes alle 3 metoder til virksomhedssammenslutning, idet en omvendt lodret fusion ligeledes udelukkende kan foretages i et koncernforhold.

Figur 5: Illustration af omvendt lodret fusion

2.2.3 Vandret fusion

En vandret fusion er en fusion mellem to, i højere grad, ligestillede selskaber, der fusionerer og sammensmelter sine aktiviteter. Det kan for eksempel være to ligestillede dattervirksomheder i en koncern, der fusionerer til én virksomhed. En vandret fusion kan være uegentlig og egentlig, idet dette afhænger af hvorvidt aktiviteten videreføres i et eksisterende eller nyt selskab. En vandret fusion kan foretages i både koncernekstern og –intern virksomhedssammenslutning.

Figur 6: Illustration af vandret fusion mellem to dattervirksomheder

2.2.4 Væsentlige selskabsretlige bestemmelser

Ved en fusion er der tale om en selskabsretlig transaktion og i henhold til selskabsloven er der en række bestemmelser, der gør sig gældende inden for virksomhedssammenslutninger foretaget ved fusion¹⁰. Dette afsnit indeholder de mest væsentlige bestemmelser i selskabsloven, der endvidere tilsidesætter årsregnskabsloven på dette område, hvorfor det vurderes nødvendigt og relevant at inddrage disse bestemmelser i opgavens redegørende teori-afsnit, idet denne teori anvendes i opgavens analyser.

Ved en fusion mellem to aktieselskaber skal der udarbejdes en fusionsplan indeholdende en række oplysninger, herunder eksempelvis kapital-selskabernes navn, fortsættende selskab, hjemsted, vederlag, tidspunkt for fusionen og en række øvrige oplysninger¹¹. Denne fusionsplan skal underskrives af de centrale ledelsesorganer i de bestående selskaber og skal indsendes til Erhvervsstyrelsen senest fire uger efter fusionsplanens underskrivelse¹². Beslutningen om gennemførelse af fusionen må tidligst træffes fire uger efter Erhvervsstyrelsens offentliggørelse af den påtænkte fusion og så fremt fusionen påtænkes effektueret inden for 6 måneder efter seneste offentliggjorte årsrapport,

¹⁰ EY "Indsigt i årsregnskabsloven", kap. 39.6, s. 638

¹¹ Selskabsloven § 237, stk. 1 og selskabslovens § 237, stk. 3, nr. 1-10

¹² Selskabsloven § 244, stk. 1

kan dette ske uden at udarbejde en mellembalance for den mellemliggende periode¹³. For hvert kapitalselskab, der deltager i fusionen, skal der udarbejdes en vurderingsberetning af en eller flere uvildige og sagkyndige vurderingsmænd, indeholdende en udtalelse om fusionsplanen¹⁴ og en erklæring om kreditorernes stilling¹⁵. Såfremt de fusionerende selskaber er aktieselskaber eller det fortsættende selskab er et aktieselskab, er der krav om udarbejdelse af vurderingsberetning, mens vurderingsberetningen kan undlades, såfremt der er tale om fusion af to anpartsselskaber eller en fusion hvor det fortsættende selskab er et anpartsselskab¹⁶.

Det mest væsentlige selskabsretlige punkt i relation til fusioner og virksomhedssammenslutninger relaterer sig til den regnskabsmæssige virkningsdato, idet den regnskabsmæssige virkningsdato om udgangspunkt sker med tilbagevirkende kraft til datoen for det modtagende selskabs åbningsbalance¹⁷. Dette aspekt modsiger derved årsregnskabsloven, idet to af de mulige metoder inden for virksomhedssammenslutning er med regnskabsmæssig virkning pr. den dato, hvor der opnås kontrol. Der skal derfor ved en virksomhedssammenslutning foretaget ved fusion tages højde for disse selskabsretlige aspekter, idet selskabsloven tilsidesætter årsregnskabsloven vedrørende den regnskabsmæssige virkningsdato. Der er dog ikke i selskabsloven krav om, at den regnskabsmæssige virkning er pr. den første dag i regnskabsåret, men i mange tilfælde vil dette være den mest hensigtsmæssige løsning henset til en større administrationsbyrde ved en fusion foretaget på en anden dato i regnskabsåret.

2.3 Ny årsregnskabslov

2.3.1 Væsentlige ændringer som følge af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015

Folketinget vedtog i maj år 2015 en række væsentlige ændringer til årsregnskabsloven, som blev indført med ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015¹⁸. Den nye årsregnskabslov medførte væsentlige ændringer til flere af årsrapportens bestanddele og det følgende afsnit vil primært fokusere på de ændringer, der omhandler virksomhedssammenslutninger.

¹³ Selskabsloven § 239, stk. 1 og selskabslovens § 245, stk. 1

¹⁴ Selskabsloven § 239, stk. 1

¹⁵ Selskabsloven § 242

¹⁶ PWC "Regnskabshåndbogen 2018", kap. 2.11.1.4, s. 681

¹⁷ https://tax.dk/jv/cd/C_D_5_2_4_1.htm

¹⁸ Lovforslag nr. L 117 (forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love)

De mest væsentlige ændringer til loven på området for virksomhedssammenslutninger er oplistet og uddybet i dette afsnit.

➤ **Negativ goodwill skal indregnes i resultatopgørelsen**

Årsregnskabsloven § 122 angiver den fremgangsmåde, som skal følges ved medtagelse af nye datervirksomheder i koncernregnskabet første gang efter erhvervelsen. Årsregnskabslovens § 122, stk. 3 regulerer, hvorledes et eventuelt forskelsbeløb mellem nettoaktiverne og købesummen skal indregnes i koncernregnskabet. Såfremt der er tale om et positivt forskelsbeløb behandles dette som goodwill efter årsregnskabslovens § 43. Frem til indførslen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 har et negativt forskelsbeløb været betragtet som negativ goodwill og indregnet som en periodeafgrænsningspost under forpligtelser, som en udskudt indtægt. Årsregnskabslovens § 122, stk. 4. foreskriver nu, at negativ goodwill skal indregnes som en indtægt i resultatopgørelsen på overtagelsestidspunktet, når de almindelige betingelser for indregning af en indtægt er til stede. Denne ændring er affødt af IFRS 3, afsnit 34, hvor det er påkrævet, at negativ goodwill indregnes som en indtægt i resultatopgørelsen på overtagelsestidspunktet¹⁹.

➤ **Planlagte omstruktureringer kan ikke indregnes i overtagelsesbalancen**

De forventede omkostninger til omstrukturering i en erhvervet virksomhed kan ikke længere indregnes som en hensat forpligtelse i overtagelsesbalancen og årsregnskabslovens § 122, stk. 1, punkt 2 ophæves derved og årsregnskabsloven er herefter identisk med IFRS 3 på dette område. En hensat forpligtelse til omstrukturering kan først indregnes når omstruktureringen er besluttet og processen med at gennemføre omstruktureringen er påbegyndt. Det er ikke længere tilstrækkeligt, at omstruktureringen er besluttet²⁰.

➤ **Anvendelsesmuligheder inden for intern og ekstern virksomhedssammenslutning**

Virksomhedssammenslutninger skal regnskabsmæssigt behandles efter enten overtagelsesmetoden, sammenlægningsmetoden eller book value-metoden. Dette uanset hvilke krav der måtte stilles til virksomhedssammenslutningen fra anden side, herunder eksempelvis sælger af virksomheden eller de danske skattemyndigheder.

¹⁹ Lovforslag nr. L 117 (forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love), s. 114

²⁰ Lovforslag nr. L 117 (forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love), s. 113

Med indførslen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 er der sket en væsentlig ændring vedrørende anvendelsesmulighederne ved eksterne virksomhedssammenslutninger, idet der kun kan anvendes overtagelsesmetoden i forbindelse med gennemførelse af eksterne virksomhedssammenslutninger. Ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger er der, i lighed med før ændringsloven, stadig mulighed for at anvende overtagelsesmetoden og sammenlægningsmetoden, mens der endvidere er mulighed for at anvende book value-metoden jf. årsregnskabslovens § 123. Book value-metoden tilsvarende brug af sammenlægningsmetoden, men pr. erhvervelsestidspunktet og uden tilpasning af sammenligningstal.

➤ **Vurdering af den reelle overtager i en virksomhedssammenslutning**

Det er fundamentalt, at fastlægge hvem der er den overtagende virksomhed og hvem der er den overtagne virksomhed i relation til en koncernekstern virksomhedssammenslutning, idet dette afgør hvilken virksomheds nettoaktiver, der skal omvurderes til dagsværdi ved anvendelse af overtagelsesmetoden. Hidtil har årsregnskabsloven afvejet fra IFRS 3 på dette område, og der har kunnet spekuleres i hvilken virksomhed, der skal indgå som overtagende og overtagne virksomhed i virksomhedssammenslutningen henset til omvurderingen til dagsværdi. Med afsæt i denne spekulations-risiko tilpasses årsregnskabsloven til IFRS 3, således den faktiske erhvervende virksomhed, også skal anses som den regnskabsmæssigt erhvervende virksomhed. Ved vurderingen af, hvem der er den faktiske erhverver indgår der en række forhold, herunder dagsværdien af virksomhederne, ledelsesforhold, kontrollerende aktionærgruppe og en række øvrige forhold, der definerer, hvilken virksomhed der anses som overtagende og overtagne virksomhed i en sammenslutning²¹.

2.3.2 Erhvervsstyrelsens længe ventede udtalelse

Årsregnskabsloven indeholder få bestemmelser omhandlende virksomhedssammenslutninger, hvor de primære bestemmelser fremgår af årsregnskabslovens § 121 – § 123. Af denne årsag vil der være tilfælde hvor disse få bestemmelser ikke er tilstrækkeligt fyldestgørende og detaljerede til at foretage en virksomhedssammenslutning udelukkende ved brug af rammebestemmelserne. Som følge heraf er det i lovbemærkningerne til årsregnskabsloven angivet, hvor der kan findes yderligere vejledning i forbindelse med virksomhedssammenslutninger. Inden implementeringen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 var regnskabsstandarden IAS 22 egnet som fortolkningsgrundlag, og efter

²¹ <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/dk/Documents/audit/Downloads/AARL-bestanddele.pdf>

implementeringen af ændringsloven henvises der i lovbemærkningerne til årsregnskabsloven, at IFRS 3 erstatter IAS 22 som fortolkningsgrundlag²². IFRS 3 er den internationale regnskabsstandard for virksomhedssammenslutninger og idet der er tale om en international regnskabsstandard, er denne bestemmelse derved væsentligt mere kompliceret end den danske årsregnskabslov på området for virksomhedssammenslutninger. Implementeringen af den nye årsregnskabslov har medført nogle forhold, der ikke er specifikt reguleret af den nye årsregnskabslov og det er i disse tilfælde, at loven henviser til IFRS 3 for yderligere vejledning. I lovbemærkningerne fremgår det, at det ikke er hensigten, at alle virksomheder, der indgår i en virksomhedssammenslutning skal sætte sig ind i alle bestemmelserne i IFRS 3 i forbindelse med overtagelsen. Dette kan henføres til, at nogle virksomhedssammenslutninger er så simple, at de bør kunne gennemføres alene baseret på lovens rammebestemmelser, hvor andre virksomhedssammenslutninger er så komplicerede, at der skal hentes vejledning i IFRS 3. Det fremgår dog ikke af lovbemærkningerne hvilke typer af virksomhedssammenslutninger, der anses for så simple, at de kan gennemføres alene på lovens rammebestemmelser. I lovbemærkningerne til ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 fremgår det: *”Erhvervsstyrelsen vil derfor udarbejde en vejledning, som skal tydeliggøre forholdet mellem årsregnskabsloven og IFRS 3 og herunder give eksempler på, hvilke overtagelser der kan anses for så simple, at de kan gennemføres alene baseret på lovens rammebestemmelser.”*²³ Lovforslaget blev fremsat i Folketinget i maj 2015 og først i marts 2018 har Erhvervsstyrelsen udsendt en udtalelse omkring dette forhold. Derved har virksomheder, der i år 2015, år 2016 og år 2017 har gennemført en sammenslutning, stået uden konkret vejledning til regnskabsmæssig behandling af visse forhold i en virksomhedssammenslutning. Hvis virksomheden har foretaget en virksomhedssammenslutning i denne periode har de skullet vælge en regnskabspraksis, der ligger inden for den nye årsregnskabslov og lovens rammer, samt opfylder kravene om det retvisende billede, jf. årsregnskabslovens § 11. Endvidere har virksomhederne skullet søge vejledning i IFRS 3, som jf. lovbemærkningerne til årsregnskabsloven anvendes til fortolkning af årsregnskabslovens bestemmelser om virksomhedssammenslutning.

Virksomhederne har i denne forbindelse ligeledes selv skullet foretaget en vurdering af hvorvidt der er tale om en simpel virksomhedssammenslutning, der kan gennemføres baseret på lovens rammebestemmelser eller om der er tale om en kompliceret sammenslutning, som skal gennemføres baseret

²² Lovforslag nr. L 117 (forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love), s. 113

²³ Lovforslag nr. L 117 (forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love), s. 113

på IFRS 3. Det vil for simple virksomhedssammenslutninger være en enorm administrativ byrde at skulle sætte sig ind i alle bestemmelserne i IFRS 3 i forbindelse med en sammenslutning²⁴, hvorfor det i disse tilfælde er positivt, at Erhvervsstyrelsen i marts 2018 er kommet med udtalelse om forholdet mellem årsregnskabsloven og IFRS 3. Erhvervsstyrelsens udtalelse finder anvendelse på virksomhedssammenslutninger som finder sted 1. juli 2018 eller senere, mens udtalelsen kan anvendes med tilbagevirkende kraft, når dette sker systematisk og konsekvent i overensstemmelse med ikrafttrædelsesbestemmelserne i årsregnskabsloven²⁵.

Det fremgår af Erhvervsstyrelsens udtalelse, at der ikke er tale om en vejledning til, hvordan en virksomhed regnskabsmæssigt skal behandle en virksomhedssammenslutning og at såfremt der ønskes yderligere vejledning om virksomhedssammenslutninger, henvises der fortsat generelt til IFRS 3²⁶.

Bestemmelserne i årsregnskabsloven er derved fortsat alene rammebestemmelser og udtalelsen tydeliggør blot forholdet mellem årsregnskabsloven og IFRS 3 og er ikke en decideret vejledning, men danner grundlag til fortolkning af årsregnskabsloven.

Det var forventet, inden publiceringen af udtalelsen, at en vejledning fra Erhvervsstyrelsen i høj grad ville basere sig på IFRS 3²⁷, hvilket den publicerede udtalelse også viser. De væsentlige uafklarede forhold i forbindelse med implementeringen af den nye årsregnskabslov læner sig alle op ad IFRS 3, hvorved Erhvervsstyrelsens udtalelse ikke overrasker væsentligt vedrørende de uafklarede forhold.

Et væsentligt punkt der fremhæves i Erhvervsstyrelsens udtalelse vedrører vurderingen af hvornår der er tale om en simpel eller kompliceret virksomhedssammenslutning og derved om sammenslutningen kan baseres på årsregnskabslovens rammebestemmelser eller om der skal hentes vejledning i IFRS 3.

²⁴ EY "Virksomhedssammenslutninger og visse koncernkrav" – temaartikel 11 / februar 2017 (opdateret marts 2018)

²⁵ Erhvervsstyrelsen "Udtalelse om forholdet mellem bestemmelserne om virksomhedssammenslutninger i årsregnskabsloven og IFRS (IFRS 3), marts 2018, s. 23

²⁶ Erhvervsstyrelsen "Udtalelse om forholdet mellem bestemmelserne om virksomhedssammenslutninger i årsregnskabsloven og IFRS (IFRS 3), marts 2018, s. 3

²⁷ EY "Lovens løse ender på virksomhedssammenslutninger og visse koncernkrav" – temaartikel 11 / februar 2017

Erhvervsstyrelsens udtalelse præsenterer en række eksempler på hvad der anses for komplicerede sammenslutninger og hvad der anses for simple sammenslutninger. Komplicerede sammenslutninger kan eksempelvis være²⁸:

- Erhvervelse af kapitalandele sker i flere trin over en længere periode.
- Den erhvervede virksomhed har væsentlige immaterielle aktiver.
- Købsprisen indeholder en earn-out baseret på fremtidig indtjening m.v.

De nævnte forhold er ikke udtømmende, men er eksempler på tilfælde hvor en sammenslutning fordrer brug af IFRS 3, såfremt sammenslutningen indeholder et eller flere af de nævnte elementer.

Udtalelsen angiver tre eksempler på simple virksomhedssammenslutninger, der vurderes at være så simple, at det ikke vil være nødvendigt at søge vejledning i IFRS 3. Eksemplerne herpå er²⁹:

- En virksomhed i regnskabsklasse B erhverver alle kapitalandele i en anden virksomhed i regnskabsklasse B og den samlede koncern er fortsat i regnskabsklasse B efter erhvervelsen.
- En virksomhed i regnskabsklasse C erhverver alle kapitalandele i en mikrovirksomhed i samme branche og det antages derfor at de aktiver og forpligtelser, der erhverves ved overtagelsen, er af mindre betydning for den samlede koncern.
- En fysisk person ejer to kapitalselskaber og ønsker disse fusioneret til ét selskab ved en vandret fusion.

Disse eksempler lever op til de generelle forventninger om hvad der må anses som en simpel sammenslutning og heller ikke på dette punkt giver Erhvervsstyrelsens udtalelse anledning til overraskelse.

Et andet væsentligt punkt hvor den nye årsregnskabslov ikke regulerer, vedrører eksempelvis hvorvidt transaktionsomkostninger indregnes i resultatopgørelsen eller som en del af kostprisen på den pågældende kapitalandel. Frem til ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 har kostprisen for den overtagne virksomhed været opgjort som købsvederlaget med tillæg af omkostninger, der knytter sig

²⁸ Erhvervsstyrelsen "Udtalelse om forholdet mellem bestemmelserne om virksomhedssammenslutninger i årsregnskabsloven og IFRS (IFRS 3), marts 2018, s. 5

²⁹ Erhvervsstyrelsen "Udtalelse om forholdet mellem bestemmelserne om virksomhedssammenslutninger i årsregnskabsloven og IFRS (IFRS 3), marts 2018, s. 6-7

direkte hertil. Det relaterer sig blandt andet til afgifter, advokathonorar, revisor og øvrige omkostninger, der kan relateres direkte til overtagelsen af virksomheden. Denne praksis har været understøttet af årsregnskabslovens § 40, der foreskriver følgende om beregning af kostprisen for anlægsaktiver: *"Kostprisen for anlægsaktiver skal indeholde alle omkostninger, der er foranlediget af anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug, eller som direkte kan henføres til det fremstillede aktiv. Kostprisen for anlægsaktiver kan desuden indeholde de omkostninger, der indirekte kan henføres til det pågældende anlægsaktiv, hvis omkostningerne vedrører fremstillingsperioden. Herudover kan renter af kapital, der er lånt til at finansiere fremstillingen, og som vedrører fremstillingsperioden, indregnes i kostprisen"*. Bestemmelsen er primært rettet mod materielle og immaterielle anlægsaktiver, men ordlyden omfatter imidlertid alle anlægsaktiver, herunder finansielle anlægsaktiver som eksempelvis kapitalandele i dattervirksomheder.

IFRS 3, afsnit 53 foreskriver, at transaktionsomkostninger, der relaterer sig direkte til overtagelse af en virksomhed, skal indregnes direkte i resultatopgørelsen³⁰. Årsregnskabsloven fastlægger ikke specifikt hvorledes dette skal behandles regnskabsmæssigt, men dette forhold er klarlagt i Erhvervsstyrelsens udtalelse, hvor det fremgår, at praksis for transaktionsomkostninger følger den gældende lovgivning i IFRS 3. Omkostninger, der relaterer sig til opnåelse af finansiering eller er afholdt til fremskaffelse af en kapitalforhøjelse i forbindelse med et virksomhedskøb kan ligeledes ikke indregnes i kostprisen.

De nævnte eksempler er blandt de mest væsentlige forhold som følge af Erhvervsstyrelsens udtalelse og generelt medfører Erhvervsstyrelsens udtalelse en bekræftelse af, at den nye årsregnskabslov læner sig mere og mere op ad IFRS 3 end tidligere. IFRS 3 specificerer hvorledes en virksomhed skal aflægge regnskab, når der foretages en virksomhedssammenslutning. Standarden angiver først og fremmest, at alle virksomhedssammenslutninger regnskabsmæssigt skal behandles ved brug af overtagelsesmetoden, og den overtagende virksomhed skal derfor indregne den overtagne virksomheds identificerbare aktiver, forpligtelser og eventualforpligtelser til dagsværdi på overtagelsestidspunktet og indregne goodwill, der efterfølgende skal testes for værdiforringelse og ikke må afskrives. IFRS 3 finder ikke anvendelse på koncerninterne virksomhedssammenslutninger.

³⁰ http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/docs/consolidated/ifrs3_en.pdf (IFRS (konsolideret tekst EU standarder))

Alle virksomhedssammenslutninger, der behandles efter IFRS 3, skal regnskabsmæssigt behandles ved brug af overtagelsesmetoden. Overtagelsesmetoden jf. årsregnskabsloven er baseret på IFRS 3, hvorfor disse metoder ligner hinanden. Der er følgende trin i overtagelsesmetoden jf. IFRS 3:

- Identifikation af den overtagende virksomhed
- Måling af kostprisen for virksomhedssammenslutningen
- Allokering på overtagelsestidspunktet af kostprisen for virksomhedssammenslutningen til de overtagne aktiver, forpligtelser og eventualforpligtelser

Idet IFRS 3 udelukkende indeholder vejledning til overtagelsesmetoden, og da der i denne opgave er søgt afgrænsning fra en fyldestgørende behandling af overtagelsesmetoden behandles IFRS 3 ikke mere fyldestgørende end denne kursoriske beskrivelse af de mest væsentlige forhold i standarden.

2.3.3 Overgangslempelse

Ved indførslen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 er der implementeret en overgangslempelse, der medfører at lovens ændrede bestemmelser ikke kræves at finde anvendelse på tidligere gennemførte virksomhedssammenslutninger foretaget før implementeringen af ændringsloven. Lovens ændringer i relation til virksomhedssammenslutninger kan derfor vælges implementeret alene med fremadrettet virkning for de virksomhedssammenslutninger, der foretages i regnskabsår, der begynder d. 1. januar 2016 eller senere. Alternativt kan lovens hovedregel for praksisændringer med fuld tilbagevirkende kraft anvendes, hvor tilpasning af sammenligningstal skal foretages jf. årsregnskabslovens § 51³¹. Anvendelse af denne regel kan dog anses som meget byrdefuld, om end den skaber en større sammenlignelighed. Såfremt der er foretaget en virksomhedssammenslutning i perioden 1. januar 2016 til 1. juli 2018, som ikke er i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens udtalelse fra marts 2018 bør regnskabspraksis derfor ændres til at følge Erhvervsstyrelsens retningslinjer i udtalelsen. Hvis regnskabspraksis ikke opdateres, bør der gives oplysning i noterne herom³².

2.4 Det retvisende billede

Med henblik på at kunne vurdere hvorledes metoderne inden for virksomhedssammenslutning giver et retvisende billede jf. årsregnskabslovens § 11 vil dette afsnit redegøre for begrebet "retvi-

³¹ <https://erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/media/overgangsbestemmelser.pdf>

³² EY "Virksomhedssammenslutninger og visse koncernkrav" – temaartikel 11 / februar 2017 (opdateret marts 2018)

sende billede", således der er dannet grundlag for at kunne foretage denne vurdering. Årsregnskabslovens § 11 foreskriver: "*Årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab skal give et retvisende billede af virksomhedens og koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet*". For at årsregnskabet kan give et retvisende billede jf. årsregnskabslovens § 11, skal reglerne i årsregnskabslovens § 12, stk. 2 og 3 opfyldes. Årsrapporten skal udarbejdes således, at den støtter regnskabsbrugerne i deres økonomiske beslutninger³³. De omhandlede regnskabsbrugere er personer, virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder, hvis økonomiske beslutninger normalt må forventes at blive påvirket af en årsrapport. Eksempler herpå kan være virksomhedens ledelse, aktionærer, medarbejdere og bankforbindelser. De omhandlede beslutninger vedrører placering af regnskabsbrugerens egne ressourcer, ledelsens forvaltning af virksomhedens ressourcer og fordeling af virksomhedens ressourcer. Jf. årsregnskabslovens § 12, stk. 3 skal årsrapporten udarbejdes således, at den oplyser om forhold, der normalt er relevante for regnskabsbrugerne jf. stk. 2 og oplysningerne skal være pålidelige i forhold til, hvad regnskabsbrugerne normalt forventer. Bestemmelsen om det retvisende billede er en af de grundlæggende forudsætninger i årsregnskabsloven, og skal til enhver tid opfyldes. Dette indebærer, at såfremt øvrige bestemmelser i årsregnskabsloven er i strid mod, at årsrapporten giver et retvisende billede, skal disse bestemmelser fraviges til fordel for opfyldelse af det retvisende billede³⁴. En sådan fravigelse skal oplyses i noterne, hvor de skal begrundes konkret og fyldestgørende, herunder hvilken beløbsmæssig indvirkning den pågældende fravigelse har på virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet. Årsregnskabslovens § 13, nr. 3 foreskriver at alle relevante forhold skal indgå medmindre de er ubetydelige og uvæsentlige. Såfremt flere ubetydelige forhold tilsammen anses for væsentlige skal de indgå. Hvorledes et forhold vurderes væsentligt vurderes ud fra regnskabsbrugers beslutningstagen og afhænger af det individuelle regnskab.

Det retvisende billede i relation til de enkelte metoder inden for virksomhedssammenslutning behandles endvidere i afsnit 3.3 – 3.5.

³³ Årsregnskabsloven § 12, stk. 2

³⁴ Årsregnskabsloven § 11, stk. 3

2.5 Opsummering

En virksomhedssammenslutning defineres som *"en sammenlægning af to eller flere separate enheder eller virksomheder til én rapporterende enhed"*. En virksomhedssammenslutning kan finde sted i flere former, herunder blandt andet ved fusion. Blandt fusioner er der flere forskellige former, som anvendes inden for forskellige typer af koncerneksterne og –interne virksomhedssammenslutninger. De gængse typer af fusioner er lodret, omvendt lodret og vandret fusion, hvor vandrette fusioner er den eneste, der kan foretages ved koncerneksterne virksomhedssammenslutninger. Ved en fusion er der tale om en selskabsretlig transaktion, og i henhold til selskabsloven er der en række bestemmelser, der gør sig gældende inden for virksomhedssammenslutninger. Ved en fusion mellem to aktieselskaber skal der eksempelvis udarbejdes en fusionsplan, hvor selskabsloven oplister en række oplysninger, som denne skal indeholde. Fusionsplanen skal endvidere indsendes til Erhvervsstyrelsen senest fire uger efter fusionsplanen er underskrevet af de centrale ledelsesorganer. Beslutningen om gennemførelse af fusionen må tidligst træffes fire uger efter Erhvervsstyrelsens offentliggørelse af den påtænkte fusion. Såfremt fusionen påtænkes effektueret inden for 6 måneder efter seneste offentliggjorte årsrapport, kan dette ske uden at udarbejde en mellembalance for den mellemliggende periode. Det mest væsentlige, selskabsretlige punkt i relation til fusioner og virksomhedssammenslutninger relaterer sig til den regnskabsmæssige virkningsdato, idet den regnskabsmæssige virkningsdato som udgangspunkt sker med tilbagevirkende kraft til datoen for det modtagende selskabs åbningsbalance. Dette aspekt modsiger derved årsregnskabsloven, idet to af de mulige metoder inden for virksomhedssammenslutning er med regnskabsmæssig virkning pr. den dato, hvor der opnås kontrol. Der skal derfor, ved en virksomhedssammenslutning foretaget ved fusion, tages højde for disse selskabsretlige aspekter, idet selskabsloven tilsidesætter årsregnskabsloven i forhold til den regnskabsmæssige virkningsdato.

I maj 2015 vedtog Folketinget en række ændringer til årsregnskabsloven, der har direkte indvirkning på området for virksomhedssammenslutninger. Ændringsloven påvirker virksomhedssammenslutninger med de foretagne ændringer til årsregnskabsloven samt den efterfølgende publicerede udtalelse fra Erhvervsstyrelsen, der afklarer en række hidtil uafklarede forhold som følge af den nye årsregnskabslov. Blandt de væsentligste ændringer på området for virksomhedssammenslutning er ændring til indregning af negativ goodwill, der nu skal indregnes i resultatopgørelsen. Endvidere er

der ændringer til hvornår man skal bruge de forskellige metoder inden for virksomhedssammenslutning, idet der nu kun er én metode til koncernekstern virksomhedssammenslutning. Til koncernintern virksomhedssammenslutning, blev der introduceret endnu en metode; book value-metoden.

Erhvervsstyrelsens udtalelse fra marts 2018 tydeliggør forholdet mellem årsregnskabsloven og IFRS 3 og som lovet i lovbemærkningerne til ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015, er der angivet eksempler på simple og komplicerede virksomhedssammenslutninger. Derved er der angivet eksempler på hvornår en virksomhedssammenslutning kan baseres på årsregnskabslovens rammebestemmelser, og hvornår der skal søges vejledning i IFRS 3. Simple sammenslutninger er eksempelvis dannelse af koncerner i regnskabsklasse B, erhvervelse af uvæsentlige kapitalandele for en regnskabsklasse C virksomhed samt vandret fusion mellem to selskaber ejet af samme person eller selskab. Komplicerede sammenslutninger er eksempelvis trinvis erhvervelse af kapitalandele, erhvervelse af virksomheder med væsentlige immaterielle aktiver eller erhvervelser hvor købsprisen indeholder earn-out aftaler. I disse situationer bør sammenslutningen ske i overensstemmelse med IFRS 3. Endvidere fastslår udtalelsen at omkostninger, der kan henføres direkte til erhvervelsen af kapitalandele, skal indregnes i resultatopgørelsen, som det ligeledes fremgår i IFRS 3. Dette er en væsentlig ændring som følge af den nye årsregnskabslov, men også en ændring der var forventet at blive fastlagt i Erhvervsstyrelsens udtalelse.

Ved indførslen af ændringsloven er der implementeret en overgangslempelse, der medfører at tidligere gennemførte virksomhedssammenslutninger foretaget før ændringsloven, ikke kræves ændret på baggrund af de nye bestemmelser samt den publicerede udtalelse fra Erhvervsstyrelsen.

En årsrapport skal give et retvisende billede af virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet, hvilket vil sige, at regnskabsbrugerne støttes i deres økonomiske beslutninger ved at læse årsrapporten. Det retvisende billede er en grundlæggende forudsætning i årsrapporten og øvrige bestemmelser i årsregnskabsloven skal fraviges, såfremt de modstrider et retvisende billede. Der skal i relation hertil vurderes hvorvidt det enkelte forhold er relevant og væsentligt for regnskabsbrugers beslutningstagen.

3 Kapitel 3 | Metoder inden for virksomhedssammenslutning

3.1 Indledende overvejelser omkring virksomhedssammenslutning

Forinden der foretages en virksomhedssammenslutning er der en række faktorer, der er vigtige at få klarlagt, idet en fusion af to virksomheder er en stor økonomisk beslutning og kan påvirke en virksomhed i mange år fremadrettet, både positivt og negativt. Der skal naturligvis altid være en årsag bag virksomhedssammenslutningen og denne årsag er ofte finansielt betinget. En væsentlig årsag til en fusion er ofte, at virksomhederne forventer at kunne opnå stordriftsfordele, besparelser i kapacitetsomkostninger, bedre positionering på markedet og en række øvrige finansielle forudsætninger. I mange tilfælde vil der være stordriftsfordele ved at fusionere to selskaber, således virksomhedernes leverandører skal sælge en større mængde varer til kun ét selskab frem for to selskaber og derved burde kunne give nogle større rabatter ved større afsætning. Der bør alt andet lige også være besparelser på kapacitetsomkostningerne ved kun at have ét selskab frem for to, idet der eksempelvis kun skal betales én erhvervsforsikring, udarbejdes én årsrapport og afhængig af lokationen af de fusionerede selskaber kan der også være besparelser på lokaleomkostninger og lokationsafhængige omkostninger som fragt og lignende. I tilfælde af en fusion kan der endvidere opnås synergieffekter og effektivisering af ensartede processer, hvorved der kan spares på personale og derved lønomkostninger. Det er dog vigtigt, at virksomheden er opmærksom på hvordan afskedigelse af medarbejdere påvirker arbejdsmoralen ved de øvrige tilbageværende medarbejdere, idet afskedigelse af medarbejdere sjældent højner moralen hos de øvrige medarbejdere. Der er derfor også øvrige forudsætninger, end de direkte målbare besparelser, som der skal tages i betragtning ved overvejelserne om hvorvidt en fusion bør foretages eller ej.

Virksomhedernes størrelse og positionering på markedet er naturligvis også væsentligt at tage i betragtning, idet der er risiko for at tabe markedsandele hvis et selskab med et godt brand fusioneres ind i et selskab med et ringere brand og derved driver kunder over til virksomhedens konkurrenter.

Der er mange væsentlige overvejelser, der skal foretages forinden en virksomhed vælger at fusionere med en anden virksomhed, uanset om de er koncernforbundne i forvejen eller ej. Der er finansielle forudsætninger, herunder stordriftsfordele, besparelser i kapacitetsomkostninger og personaleomkostninger, mens der også er ikke-målbare forudsætninger. Dette kan eksempelvis være medarbejdertilfredshed, branding-værdi og synergieffekter ved fusionen af to selskaber.

Alle disse overvejelser er vigtige at have fastlagt grundigt inden man træffer en beslutning om en fusion mellem to selskaber, da konsekvenserne ved en fusionen kan have store økonomiske konsekvenser fremadrettet for virksomhederne.

3.2 Lovens muligheder for koncernekstern- og intern virksomhedssammenslutning

Virksomhedssammenslutninger skal regnskabsmæssigt behandles efter enten overtagelsesmetoden, sammenlægningsmetoden eller book value-metoden. Dette uanset hvilke krav der måtte stilles til virksomhedssammenslutningen fra anden side, herunder eksempelvis sælger af virksomheden eller de danske skattemyndigheder. Jf. årsregnskabslovens § 121 er hovedreglen, at overtagelsesmetoden skal benyttes og efter indførslen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 er dette den eneste metode, der kan benyttes ved eksterne virksomhedssammenslutninger. Årsregnskabslovens § 121, stk. 2 foreskriver, at hvis de to virksomheder ved etableringen af koncernforholdet er underlagt den samme interesses bestemmende indflydelse, kan virksomhedssammenslutningen behandles efter sammenlægningsmetoden jf. årsregnskabslovens § 123, hvor også book value-metoden fremgår. Ved "*samme interesses bestemmende indflydelse*" forstås, at de to virksomheder er underlagt kontrol af den samme kapitalejer eller moderselskab og styringen af virksomhederne sker under samme interesse.

Der er ikke krav om hvilken metode der benyttes, der er blot krav om, at metoden opfylder bestemmelsen om det retvisende billede, samt at afsnittet om anvendt regnskabspraksis redegør for valg af metode³⁵. Ved valg af anvendt regnskabspraksis medfører dette valg, at den valgte metode for virksomhedssammenslutning skal benyttes fremadrettet for lignende transaktioner og dermed fremtidige virksomhedssammenslutninger, medmindre der efterfølgende sker ændringer i lovgivning, eller at anvendt regnskabspraksis ændres med henblik på at opnå et mere retvisende billede³⁶.

Mulighederne for virksomhedssammenslutning er listet op i figur 7 og de individuelle metoder inden for virksomhedssammenslutning uddybes yderligere i de følgende afsnit med fokus på sammenlægningsmetoden og book value-metoden med afsæt i opgavens afgrænsning.

³⁵ FSR Regnskabsvejledning for klasse B- og C-virksomheder, kap. 27.1, s. 105

³⁶ FSR Regnskabsvejledning for klasse B- og C-virksomheder, kap. 27.2.2, s. 106

	Overtagelses- metoden	Sammenlæg- ningsmetoden	Book value- metoden
Koncerneksterne virksomhedssammenslutninger	X		
Koncerninterne virksomhedssammenslutninger eller virksomhedssammenslutninger mellem virksomheder underlagt samme bestemmende indflydelse	X	X	X

Figur 7: Oversigt over metoder inden for virksomhedssammenslutning

3.3 Overtagelsesmetoden

Overtagelsesmetoden anvendes i praksis sjældent ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger og metoden behandles i dette afsnit med henblik på at vurdere hvorfor denne metode sjældent finder anvendelse ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger.

Årsregnskabslovens § 121, stk. 1 foreskriver, at *"når intet andet fremgår, behandles etablering af et koncernforhold mellem to virksomheder ved overtagelsesmetoden, jf. § 122."* Jf. § 122 indregnes og måles aktiver og forpligtelser på erhvervelsestidspunktet i den erhvervede virksomhed til dagsværdi i koncernregnskabet, uanset de før erhvervelsen ikke havde været indregnet i virksomhedens balance. Overtagelsesmetoden er efter ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 den eneste metode, der kan anvendes i forbindelse med en ekstern virksomhedssammenslutning.

3.3.1 Dagsværdi

Dagsværdi-begrebet er ikke entydigt og der er ikke i årsregnskabsloven eller IFRS en konkret definition eller metode, til at opgøre dagsværdi. Opgørelse af dagsværdi kan medføre store udfordringer for regnskabsaflæggere grundet kompleksiteten ved opgørelse af dagsværdi på visse aktiver og forpligtelser. Værdiansættelse til dagsværdi vurderes at være mere relevant og retvisende end historiske kostpriser og andre af lovens målemetoder.

IFRS 13 indeholder forslag til en række anerkendte værdiansættelsesmetoder, som på den efterfølgende side er oplistet i den rækkefølge, der som udgangspunkt anses for at give det bedste grundlag for opgørelse til dagsværdi³⁷.

³⁷ EY "Indsigt i årsregnskabsloven", kap. 5.2, s. 79

1. Markedsmetoden
2. Indkomstmetoden
3. Omkostningsmetoden

Ved måling til dagsværdi skal der anvendes den metode, der har de mest pålidelige forudsætninger til opgørelse af dagsværdi og til dette formål anvendes årsregnskabslovens § 37, som er et hierarki over metoderne til brug for måling af dagsværdi.

1. Salgsværdi på et velfungerende og aktivt marked.
2. Salgsværdi for enkelte bestanddele.
3. Kapitalværdi beregnet ved hjælp af almindeligt accepterede værdiansættelsesmodeller og –teknikker.
4. Kan en tilnærmet salgsværdi ikke beregnes, skal aktivet eller forpligtelsen måles til kostpris.

Der skal så vidt muligt benyttes det højest mulige niveau i dagsværdi-hierarkiet til måling af dagsværdi. De forskellige typer af aktiver og forpligtelser opgøres til dagsværdi på baggrund af forskellige metoder, jf. dagsværdi-hierarkiet.

3.3.2 Indregning og måling

I overtagelsesmetoden indgår de nedenstående seks elementer, der endvidere beskrives efterfølgende³⁸:

1. Identifikation af overtagende og overtagne virksomhed
2. Fastlæggelse af overtagelsestidspunkt
3. Opgørelse af købsvederlag
4. Identifikation og måling af de overtagne aktiver og forpligtelser
5. Måling af minoritetsinteresser
6. Opgørelse af goodwill eller negativ goodwill

➤ 1. Identifikation af overtagende og overtagne virksomhed

Det er essentielt at fastslå den overtagende og overtagne virksomhed, idet det er den overtagne virksomheds aktiver og forpligtelser, der skal omregnes til dagsværdi. Der indgår en række forhold i vurderingen af, hvem der er den faktisk overtagende virksomhed. Blandt andet hvilken gruppe af kapitalejere, der er kontrollerende efter overtagelsen og hvilken ledelse, der er dominerende efter

³⁸ EY "Indsigt i årsregnskabsloven", kap. 10.3, s. 195

overtagelsen. Endvidere indgår størrelsen på dagsværdierne i virksomhederne i vurderingen af hvem, der er den faktisk overtagende virksomhed. Såfremt det ikke er åbenbart, hvem der er den reelle erhverver, kan den formelt og juridisk overtagende virksomhed anses for erhverver³⁹.

➤ 2. Fastlæggelse af overtagelsestidspunktet

Overtagelsestidspunktet er defineret som den dato, hvor kontrollen overgår fra sælger til køber og anses ikke for overgået, før alle væsentlige betingelser vedrørende købet er opfyldt. Det er på dette tidspunkt, at de identificerbare aktiver og forpligtelser samt goodwill opgøres til dagsværdi og indregnes. Kontrol defineres i loven som beføjelsen til at styre en virksomheds finansielle og driftsmæssige beslutninger og beføjelsen skal medføre adgang til økonomiske fordele i virksomheden⁴⁰.

Såfremt der er tale om en virksomhedssammenslutning ved fusion, vil den regnskabsmæssige virkningsdato for virksomhedssammenslutningen som udgangspunkt være den første dag i regnskabsåret i henhold til selskabsloven, idet selskabsloven tilsidesætter årsregnskabsloven på dette punkt.

➤ 3. Opgørelse af købsvederlag

Købsvederlaget kan bestå af kontanter eller andre aktiver. Såfremt vederlaget er i andre aktiver end kontanter, opgøres dagsværdien af de vederlagte aktiver på overtagelsestidspunktet.

Efter publiceringen af Erhvervsstyrelsens udtalelse er det fastlagt, at transaktionsomkostninger forbundet med erhvervelsen indregnes direkte i resultatopgørelsen⁴¹.

➤ 4. Identifikation og måling af de overtagne aktiver og forpligtelser

De identificerbare aktiver og forpligtelser i den overtagne virksomhed opgøres til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Identificerbare aktiver og forpligtelser er alle individuelle bogførte og ikke-bogførte aktiver og forpligtelser, der på overtagelsestidspunktet opfylder to kriterier. Det skal være sandsynligt, at alle fremtidige økonomiske fordele vedrørende aktivet vil tilflyde køberen samt at alle økonomiske fordele vedrørende forpligtelsen skal afholdes af køberen. Lovens krav om sandsynlighed indebærer, at der skal være mere end 50 % sandsynlighed for fremtidige økonomiske

³⁹ Årsregnskabslovens § 122, stk. 2

⁴⁰ EY "Indsigt i årsregnskabsloven", kap. 19.2, s. 296

⁴¹ Erhvervsstyrelsen "Udtalelse om forholdet mellem bestemmelserne om virksomhedssammenslutninger i årsregnskabsloven og IFRS (IFRS 3), marts 2018

fordele eller afståelse af økonomiske fordele. Endvidere skal det være muligt at foretage en pålidelig opgørelse af dagsværdien af de pågældende aktiver og forpligtelser⁴². På overtagelsestidspunktet kan der forekomme aktiver og forpligtelser, der ikke kan måles pålideligt og endeligt og metoden til opgørelse af dagsværdien findes i dagsværdi-hierarkiet jf. årsregnskabslovens § 37, stk. 1.

➤ 5. Måling af minoritetsinteresser

Minoritetsinteresser er defineret som kapitalandele i konsoliderede virksomheder, der ejes af andre end koncernvirksomhederne⁴³. De identificerbare aktiver og forpligtelser, som den overtagende virksomhed opnår kontrol over, måles til dagsværdi og indregnes 100 %. Dette uanset om den overtagende virksomhed har overtaget hele virksomheden eller blot en majoritetsandel.

➤ 6. Opgørelse af goodwill eller negativ goodwill

Goodwill eller negativ goodwill opgøres som forskellen mellem købsvederlaget og dagsværdien af de overtagne identificerbare aktiver og forpligtelser på overtagelsestidspunktet. Årsregnskabslovens § 122, stk. 4 foreskriver at et fremkommet positivt forskelsbeløb behandles som goodwill, jf. § 43 og et fremkommet negativt forskelsbeløb indtægtsføres i resultatopgørelsen.

3.3.3 Oplysning og præsentation

Der er i årsregnskabsloven ikke specifikke krav til hvor i resultatopgørelsen negativ goodwill skal indregnes og præsenteres. Dog bør det omtales specifikt i afsnittet om anvendt regnskabspraksis, hvorledes negativ goodwill indregnes og præsenteres i resultatopgørelsen. Negativ goodwill kan præsenteres under 'andre driftsindtægter' i resultatopgørelsen, idet der er tale om en indtægt fra en sekundær aktivitet⁴⁴.

Ved anvendelse af overtagelsesmetoden er der ikke krav om tilpasning af sammenligningstal for tidligere år.

I anvendt regnskabspraksis skal det altid oplyses hvilken metode til virksomhedssammenslutning, der benyttes og denne metode skal ligeledes benyttes for virksomhedssammenslutninger fremadrettet, medmindre det modstrider det retvisende billede jf. årsregnskabslovens § 11.

⁴² EY "Indsigt i årsregnskabsloven", kap. 10.7, s. 199

⁴³ Årsregnskabslovens bilag 1, A.3

⁴⁴ EY "Indsigt i årsregnskabsloven", kap. 28.4, s. 481

3.3.4 Det retvisende billede

Overtagelsesmetoden vurderes som helhed på mange punkter at være en retvisende metode til virksomhedssammenslutning, trods der også forekommer elementer i metoden, der i høj grad ikke er retvisende.

Fastlæggelse af overtagelsestidspunkt er ved overtagelsesmetoden den dato, hvor kontrollen over den overtagne virksomhed effektivt overgår fra sælger til køber. Dette gør sig dog ikke gældende såfremt der er tale om en fusion, hvor det regnskabsmæssige overtagelsestidspunkt er pr. den første dag i regnskabsåret. Det vurderes retvisende at overtagelsestidspunktet er pr. den dato, hvor kontrollen overgår, idet den overtagne virksomhed derved først indregnes fra den dato, hvor den overtagende virksomhed opnår kontrol over den overtagne virksomhed. Ved en fusion, hvor indregningen sker pr. første dag i regnskabsåret, vurderes det retvisende billede ikke at være opfyldt i samme grad, idet der derved indregnes regnskabsdata i den overtagende virksomheds regnskab, som ikke har været under den overtagende virksomheds ledelses kontrol.

Købsvederlaget opgøres som kostprisen for den overtagne virksomhed. Transaktions- og finansieringsomkostninger medregnes ikke i kostprisen, hvilket vurderes at være retvisende, idet den overtagne virksomhed indregnes til den pris, der bliver betalt for virksomheden, hvor omkostninger relateret til erhvervelsen, herunder revisor, advokat, konsulenter og lignende holdes udenfor og indregnes direkte i resultatopgørelsen.

Identifikation og måling af de overtagne aktiver og forpligtelser sker hvis det er sandsynligt, at alle fremtidige økonomiske fordele vedrørende aktiver vil tilflyde køberen og at alle fremtidige økonomiske fordele vedrørende forpligtelser skal afholdes af køberen. Endvidere skal det være muligt, at foretage en pålidelig opgørelse af dagsværdien. Det vurderes retvisende, at der kun skal indregnes aktiver og forpligtelser med en sandsynlighed højere end 50 %. Ligeledes identificeres og måles aktiver og forpligtelser uanset hensigten efter virksomhedssammenslutningen. Eksempelvis skal et aktiv identificeres og måles, uanset at hensigten med aktivet er skrotning efter virksomhedssammenslutningen er foretaget. Denne del vurderes ikke i lige så høj grad at være retvisende, idet der hermed er risiko for indregning af aktiver eller forpligtelser, der ikke har noget reelt formål i virksomhedens balance. Omvendt vil der muligvis kompenseres herfor ved omvurderingen til dagsværdi,

idet dagsværdien på et planlagt skrottet aktiv antageligt er lav. Derfor afhænger det af den konkrete situation, hvorvidt dette element kan vurderes retvisende.

Dagsværdi er et udtryk for et *"beløb, hvormed et aktiv kan udveksles eller en forpligtelse kan udlignes ved transaktioner mellem af hinanden uafhængige parter"*⁴⁵. Dermed kan dagsværdi defineres som et udtryk for den værdi det pågældende aktiv eller forpligtelse er værd i en transaktion foretaget på markedsmæssige vilkår. Dagsværdi opgøres på baggrund af dagsværdi-hierarkiet⁴⁶, hvis formål er at finde den mest pålidelige og nøjagtige måling af aktivets eller forpligtelsens værdi. Med afsæt heri vurderes omvurdering til dagsværdi at give et retvisende og præcist billede og at være den mest retvisende metode til måling.

Ved opgørelse af goodwill eller negativ goodwill kan der opstå udfordringer i relation til det retvisende billede. Ved et positivt forskelsbeløb mellem købsvederlaget og dagsværdien af de overtagne identificerbare aktiver og forpligtelser opgøres som goodwill og afskrives over den forventede brugstid. Brugstiden af goodwill vil som udgangspunkt altid være et skøn, hvilken kan give udfordringer til det retvisende billede, såfremt dette ikke kan skønnes pålideligt. Hvis det ikke kan skønnes pålideligt, fastsættes afskrivningshorisonten til 10 år. Hvis der fremkommer et negativt forskelsbeløb mellem købsvederlaget og dagsværdien af den overtagne virksomheds identificerbare aktiver og forpligtelser opgøres dette som negativ goodwill. Negativ goodwill indregnes, modsat goodwill, i resultatopgørelsen som en indtægt. Negativ goodwill opstår som følge af et lavere købsvederlag end værdien af de identificerede overtagne aktiver og forpligtelser. I praksis ses dette meget sjældent. Negativ goodwill kan ligeledes opstå, hvis der foreligger eventualforpligtelser, der ikke opfylder kravene for indregning. Eksempelvis hvis sandsynligheden, for at virksomheden reelt skal afstå en økonomisk fordel er under 50 %. Selvom negativ goodwill opstår som følge heraf, skal denne stadig indregnes i resultatopgørelsen, hvilket kan siges ikke at være retvisende. En mere retvisende metode til håndtering heraf, ville være at indtægtsføre løbende i forbindelse med endeligt at afklare, hvorvidt der ligger en reel forpligtelse eller ej.

⁴⁵ Årsregnskabslovens bilag 1.D.2

⁴⁶ Årsregnskabslovens § 37

Overtagelsesmetoden vurderes som helhed på mange punkter at være en retvisende metode til virksomhedssammenslutning, trods der også forekommer elementer i metoden, der ikke er retvisende. Det afhænger endvidere meget af hvorvidt der er tale om en fusion eller anden form for virksomhedssammenslutning, idet der her er forskel på indregningstidspunktet.

3.3.5 Anvendelse i praksis

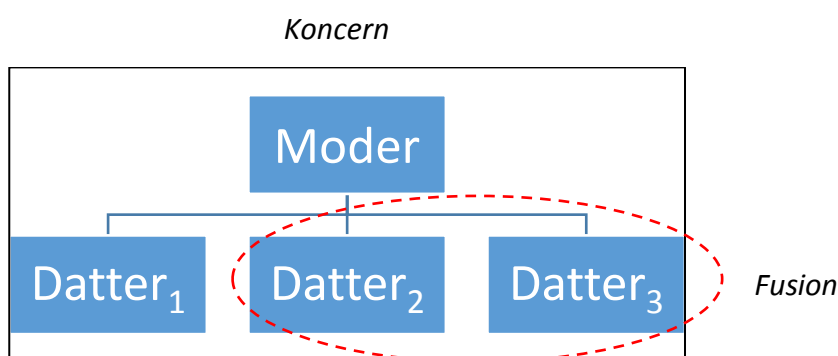
Overtagelsesmetoden ses i praksis sjældent anvendt i andre virksomhedssammenslutninger end koncerneksterne sammenslutninger, idet sammenlægningsmetoden og book value-metoden ligeledes vurderes at være retvisende og mindre administrationstunge når der er tale om en koncernintern sammenslutning. Valg af metode til gennemførelse af koncerninterne virksomhedssammenslutninger er et bindende valg af anvendt regnskabspraksis og fremgangsmåden skal anvendes systematisk og konsekvent fremadrettet for alle fremtidige lignende transaktioner⁴⁷. Anvendelse af overtagelsesmetoden vil medføre, at der skal foretages justeringer af aktiver og forpligtelser fra regnskabsmæssig værdi til dagsværdi. Dette kan på visse typer af aktiver og forpligtelser være forbundet med meget besvær og administration. Ved måling til dagsværdi skal der anvendes den metode, der har de mest pålidelige forudsætninger til opgørelse af en dagsværdi og til dette formål anvendes årsregnskabslovens § 37, som er et hierarki over metoderne til brug for måling af dagsværdi. Som udgangspunkt vil den mest pålidelige dagsværdi altid være en kurs jf. markedsmetoden, eksempelvis en børskurs på et reguleret marked. Idet der ikke findes kurser for alle finansielle instrumenter, må dagsværdi-hierarkiet finde anvendelse. Det vil derfor være administrativt tungt, at foretage dagsværdimålinger på alle aktiver og forpligtelser, modsat sammenlægningsmetoden og book value-metoden, hvor indregning sker til regnskabsmæssige værdier. For transaktioner gennemført efter overtagelsesmetoden skal der endvidere ske eliminering af de foretagne reguleringer til dagsværdi, idet den overtagne virksomhed forbliver i koncernen.

Ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger er de fusionerende virksomheder underlagt den samme interesse, hvorfor der antageligt vil være en interesse i den lavest mulige overdragelsessum med henblik på at spare penge og eventuelt spare skat ved afståelsen. Der skal ved anvendelse af overtagelsesmetoden fastsættes et købsvederlag på trods af, at der er tale om en koncernintern sammenslutning. Dagsværdi er ofte højere end regnskabsmæssige værdier, hvilket medfører

⁴⁷ EY "Indsigt i årsregnskabsloven", kap. 39.2, s. 634

et større købsvederlag end den justerede værdi af aktiver og forpligtelser, hvilket medfører en forskelsværdi der indregnes som goodwill i den overtagende virksomheds balance.

Idet der ikke har været realiseret en ekstern transaktion ved en sådan koncernintern transaktion, vil det aktiverede goodwill skulle elimineres på koncernniveau, idet dette goodwill er skabt på baggrund af en koncernintern transaktion og koncernens samlede værdier vil være de samme inden og efter fusionen. Den nedenstående figur illustrerer denne problemstilling og uddybes efterfølgende.

Figur 8: Illustration af problemstilling ved koncernintern virksomhedssammenslutning ved overtagelsesmetoden

I det ovenstående eksempel fusionerer Datter₂ og Datter₃ ved anvendelse af overtagelsesmetoden. Datter₂ er det fortsættende og overtagende selskab, hvorfor aktiver og forpligtelser skal omregnes til dagsværdi. Ved valg af metode medfører dette endvidere, at såfremt Datter₂ på et senere tidspunkt vil foretage en virksomhedssammenslutning, så skal denne foretages ved anvendelse af overtagelsesmetoden. De foretagne reguleringer i forbindelse med fusionen medfører en merværdi, der i Datter₂ aktiveres som goodwill. Dette goodwill har dog kun en værdi i Datter₂ isoleret set, idet der på koncernniveau ikke er sket ændringer værdimæssigt, idet der er tale om værdier, der overgår fra ét selskab i koncernen til et andet. Dette medfører endvidere en række elimineringer ved udarbejdelse af koncernregnskabet, idet denne koncerninterne goodwill skal elimineres.

Den store administrationsbyrde ved omregning af regnskabsmæssige værdier til dagsværdi og de yderligere elimineringer vedrørende koncernintern goodwill medfører, at denne metode kræver mange ressourcer og med afsæt i disse faktorer og ovenstående eksempel anvendes overtagelsesmetoden sjældent i praksis ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger, hvor sammenlægningsmetoden og book value-metoden er de oftest benyttede metoder.

3.4 Sammenlægningsmetoden

En virksomhedssammenslutning ved brug af sammenlægningsmetoden er en undtagelse til årsregnskabslovens hovedregel jf. § 122, der foreskriver anvendelse af overtagelsesmetoden som hovedregel. Årsregnskabslovens § 122, stk. 2 giver mulighed for virksomhedssammenslutning ved sammenlægningsmetoden for to virksomheder, der begge er underlagt samme modervirksomhed eller er underlagt samme interesses bestemmende indflydelse. Sammenlægningsmetoden kan efter indførslen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 udelukkende benyttes ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger som et led i lovens tilpasning til IFRS 3.

Sammenlægningsmetoden er en metode, der har udviklet sig i praksis, idet metoden ikke er nævnt i væsentlig grad i regnskabsteorien. Udgangspunktet for metoden stammer fra IAS 22, som nu er ophævet⁴⁸.

I forbindelse med en virksomhedssammenslutning, der foretages efter sammenlægningsmetoden, skal årsrapporten for den periode, hvori sammenlægningen er sket, aflægges som om virksomhederne havde været sammenlagt hele det pågældende regnskabsår⁴⁹. Dette uanset hvornår i løbet af regnskabsåret transaktionen har fundet sted, og hvornår de væsentligste fordele og risici er overgået til den overtagende virksomhed. Dermed skal årsrapporten for det pågældende regnskabsår udarbejdes, som var de to virksomheder én virksomhed i hele det pågældende regnskabsår. Dette parameter er ligeledes i overensstemmelse med selskabsloven, der foreskriver at indregning skal ske pr. første dag i regnskabsåret.

3.4.1 Indregning og måling

Den erhvervede virksomheds nettoaktiver og driftsresultat indregnes fra og med den første dag i det regnskabsår, hvor transaktionen finder sted. Der foretages ikke justeringer af de regnskabsmæssige værdier og der foretages ingen omvurdering af aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Der opstår derved ingen merværdi eller goodwill i relation hertil, idet aktiver og forpligtelser indregnes til bogført værdi jf. den overtagne virksomheds regnskab.

⁴⁸ EY "Indsigt i årsregnskabsloven", kap. 39.1, s. 633

⁴⁹ Årsregnskabslovens § 123, stk. 1

Der skal udelukkende foretages reguleringer, såfremt anvendt regnskabspraksis ikke er identisk i de sammensluttede virksomheder. Endvidere skal der elimineres transaktioner imellem de sammensluttede virksomheder, idet eventuelle tilgodehavender eller gæld ikke har betydning eller værdi, hvis virksomhederne sammensluttet.

Såfremt der måtte opstå et forskelsbeløb mellem det beløb, der vederlægges i kapitalandele eller kontanter i forhold til de regnskabsmæssige værdier i de sammenlagte virksomheder, indregnes dette direkte i egenkapitalen under de frie reserver.

En virksomhedssammenslutning efter sammenlægningsmetoden sker ved at åbningsbalancen for det regnskabsår, hvori sammenslutningen sker, er udgjort af de seneste aflagte årsrapporter for de virksomheder sammenslutningen omfatter, hvori regnskabsposterne til åbningsbalancen er lagt sammen linje for linje og dermed dannet én åbningsbalance udgjort af de to virksomheder. Er der transaktionsomkostninger relateret til sammenslutningen, skal disse indregnes i resultatopgørelsen som omkostninger i den periode, hvori de afholdes⁵⁰.

Sammenlægningsmetoden er en teoretisk overkommelig metode til en virksomhedssammenslutning, idet sammenlægningen sker til regnskabsmæssige værdier og pr. første dag i regnskabsåret, for den periode transaktionen sker. Ved brug af denne metode kan der forekomme udfordringer i relation til sammenligningstal, idet der er krav om tilpasning af sammenligningstal jf. årsregnskabslovens § 123, der foreskriver, at regnskabet aflægges for den periode, hvori sammenlægningen er sket, som om virksomhederne havde været sammenlagt fra den tidligste regnskabsperiode, der indgår i regnskabet. Dette medfører, at der i sammenligningstallene i resultatopgørelse, balance og noter indgår beløb, som den overtagende virksomhed ikke har haft indflydelse eller kontrol over. Ligeledes kan den overtagne virksomhed bortse tidligere års aktiviteter, uagtet at det er aktiviteter under deres indflydelse og kontrol. Endvidere kan der være en udfordring relateret til sammenligningstal, såfremt der ikke har været benyttet den samme regnskabspraksis i de sammensluttede virksomheder, idet tilpasningen af sammenligningstal derved kompliceres.

⁵⁰ EY "Indsigt i årsregnskabsloven", kap. 39.5, s. 636

3.4.2 Oplysning og præsentation

Der er krav om tilpasning af sammenligningstal for regnskabsår, der ligger forud sammenlægningen, herunder eventuelle 5-års hoved- og nøgletal, der skal vises i ledelsesberetningen for virksomheder i regnskabsklasse C og større⁵¹. 5-års hoved- og nøgletal skal tilpasses, som om virksomhederne havde været sammenlagt fra og med den tidligste regnskabsperiode, der indgår i årsregnskabet. Der skal dog ikke tilpasses tidligere end det tidspunkt, hvor de sammenlagte virksomheder blev underlagt fælles kontrol.

Ved anvendelse af sammenlægningsmetoden skal den foretagne tilpasning eller mangel på tilpasning af sammenligningstal anføres og begrundes konkret og fyldestgørende, jf. årsregnskabslovens § 55, stk. 2. Mangel på tilpasning kan eksempelvis skyldes, at det ikke har været muligt at generere de nødvendige data med tilbagevirkende kraft for alle poster i årsregnskabet, hvor der er sammenligningstal.

Med indførslen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 er der indført et nyt noteoplysningskrav omkring forskelsbeløb indregnet under de frie reserver på egenkapitalen, hvor der i årsrapporten skal gives oplysninger med beløbsangivelse om, at denne indregning er foretaget i de frie reserver. Endvidere skal der oplyses om navn og hjemsted på den eller de virksomheder, der er i løbet af regnskabsperioden er indregnet ved brug af sammenlægningsmetoden⁵².

I anvendt regnskabspraksis skal det altid oplyses hvilken metode til virksomhedssammenslutning, der benyttes og denne metode skal ligeledes benyttes for virksomhedssammenslutninger fremadrettet, medmindre det modstrider det retvisende billede.

3.4.3 Det retvisende billede

Sammenlægningsmetoden giver anledning til en række udfordringer vedrørende det retvisende billede jf. årsregnskabslovens § 11. Ved brug af sammenlægningsmetoden i forbindelse med en virksomhedssammenslutning sker der ikke omvurdering af aktiver og forpligtelser til dagsværdi, idet aktiver og forpligtelser indregnes til de regnskabsmæssige værdier. De regnskabsmæssige værdier er således udtryk for den værdi de pågældende aktiver og forpligtelser havde i den senest aflagte

⁵¹ EY "Indsigt i årsregnskabsloven", kap. 39.5, s. 636 samt årsregnskabslovens § 101, stk. 2

⁵² BDO "Ændringer til årsregnskabsloven i 2015" kap. 4.6.2, s. 38

årsrapport for den overtagne virksomhed. Den regnskabsmæssige værdi afhænger af den pågældende virksomheds anvendte regnskabspraksis og disse kan være opgjort efter flere forskellige metoder alt afhængig af hvilken type aktiv eller forpligtelse der er tale om. De regnskabsmæssige værdier bør alt andet lige give et retvisende billede jf. årsregnskabslovens § 11, idet de regnskabsmæssige værdier stammer fra den senest aflagte årsrapport og den pågældende årsrapport er dannet under forudsætning af at give et retvisende billede. De regnskabsmæssige værdier af aktiver og forpligtelser vurderes derved at være retvisende, om end dagsværdi ville have været en mere retvisende og præcis måling.

Et eventuelt forskelsbeløb mellem det beløb, der vederlægges i kapitalandele eller kontanter i forhold til de regnskabsmæssige værdier i de sammenlagte virksomheder, indregnes direkte i egenkapitalen. Hvis der er tale om et positivt forskelsbeløb, ville der principielt være tale om en merpris og dermed goodwill, som burde aktiveres og afskrives over brugstiden. Dette ville være det mest retvisende, men ved brug af sammenlægningsmetoden kan dette ikke aktiveres og skal dermed indregnes på egenkapitalens frie reserver. Dette forhold vurderes at svække det retvisende billede ved brug af sammenlægningsmetoden.

Sammenlægningsmetoden sker med tilbagevirkende kraft, idet virksomhederne ses som én rapporterende enhed med start fra første dag i det regnskabsår, hvor sammenslutningen sker, uanset hvornår i løbet af regnskabsåret sammenslutningen sker. Primobalancen i det pågældende regnskab er derfor udgjort af ultimobalancen for de to virksomheder fra året før. For at opfylde årsregnskabslovens krav om formel kontinuitet⁵³ kræves tilpasning af sammenligningstal i årsrapporten, således at sammenligningstal for året inden sammenslutningen ligeledes er sammenlagt linje for linje i årsrapporten for det år, hvor sammenslutningen sker. Dette forhold vurderes at forringe det retvisende billede, idet der dermed er sammenligningstal, som den overtagende virksomhed reelt ikke har haft indflydelse eller kontrol over. Omvendt giver dette et bedre sammenligningsgrundlag, idet der for indeværende regnskabsår er sammenlagt tal for to virksomheder, uanset hvornår på året sammenslutningen er sket. Tallene for det indeværende regnskabsår og året inden indeholder derved tal for begge af de sammensluttede selskaber og er sammenligneligt.

⁵³ Årsregnskabslovens § 13, nr. 9

Sammenlægningsmetoden som helhed vurderes at give et retvisende billede af en virksomheds-sammenslutning, om end der er forhold i metoden, der svækker det retvisende billede. Metoden vurderes ikke at give et lige så retvisende billede som overtagelsesmetoden henset til dagsværdi-vurderingen, men vurderes at give et tilstrækkeligt retvisende billede til at opfylde årsregnskabslovens krav herom primært med afsæt i, at der er tale om regnskabsmæssige værdier, som alt andet lige bør være retvisende for at årsrapporten året forinden har kunnet give et retvisende billede jf. årsregnskabslovens § 11.

3.5 Book value-metoden

Ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger er der efter indførslen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 mulighed for at benytte book value-metoden, der på mange punkter ligner sammenlægningsmetoden. Metoden indeholder en række af de samme metodikker, men adskiller sig fra sammenlægningsmetoden på to væsentlige parametre; overdragelsestidspunkt og tilpasning af sammenligningstal. Årsregnskabslovens § 123, stk. 2 foreskriver, at sammenslutningen ved brug af book value-metoden kan anses som sket på erhvervelsestidspunktet, hvorimod en sammenslutning efter sammenlægningsmetoden sker pr. første dag i regnskabsperioden. Nettoaktiver og driftsresultat i den overtagne virksomhed overdrages efter book value-metoden på det tidspunkt, hvor den overtagende virksomhed opnår kontrol. Som nævnt i afsnit 2.2.4 vedrørende væsentlige bestemmelser i selskabsloven, anses en række selskabsretlige transaktioner for gennemført den første dag i regnskabsåret. Dette gør sig blandt andet gældende for fusioner og ved fusioner foretaget ved anvendelse af book value-metoden sker overtagelsen regnskabsmæssigt pr. den første dag i regnskabsåret, uanset at beslutningen må være taget senere i regnskabsåret⁵⁴.

Modsat sammenlægningsmetoden kræver book value-metoden ikke tilpasning af sammenligningstal for tidligere regnskabsår. Der kræves endvidere ikke tilpasning af eventuelle 5-års hoved- og nøgletal, såfremt der er tale om en virksomhed i regnskabsklasse C og større, hvor der er krav om denne oversigt i ledelsesberetningen. Virksomhedssammenslutningen fremgår dermed som en tilgang i årsregnskabet fra det tidspunkt, hvor der opnås kontrol. Virksomheden kan undlade tilpasning af sammenligningstal jf. årsregnskabslovens § 24, der foreskriver, at sammenligningstal kan undlades, hvis det skyldes ændringer i virksomhedens aktiviteter.

⁵⁴ EY "Book value-metoden" – temaartikel 6 / december 2015

Ligesom der ved manglende sammenlignelighed ved brug af sammenlægningsmetoden jf. § årsregnskabslovens 55, stk. 2, skal der også ved brug af book value-metoden anføres og begrundes konkret og fyldestgørende for den manglende sammenlignelighed.

De væsentlige forskelle mellem sammenlægningsmetoden og book value-metoden, er beskrevet i ovenstående afsnit og vedrører primært indregningstidspunktet og sammenligningstal. I praksis vurderes book value-metoden fremadrettet at være den foretrukne metode til regnskabsmæssig behandling af koncernintern virksomhedssammenslutning, idet metoden er teoretisk og praktisk overkommelig og der vurderes ikke at være så stor administrationsbyrde som ved de øvrige metoder. Den mindre administrationsbyrde i forhold til sammenlægningsmetoden, kan primært henføres til, at der ikke skal ske tilpasning af sammenligningstal, hvilket mindsker arbejdet i forbindelse med en sammenslutning. Endvidere belastes den siddende ledelse ikke med sammenligningstal for perioder, hvor de reelt set ikke har haft ledelsesansvaret, som kan være tilfældet ved brug af sammenlægningsmetoden⁵⁵.

3.5.1 Det retvisende billede

Indregning og måling ved book value-metoden bygger på de samme principper som sammenlægningsmetoden, idet der indregnes til regnskabsmæssige værdier og ikke dagsværdi. Metoden adskiller sig primært på overtagelsestidspunktet og tilpasningen af sammenligningstal.

Overtagelsestidspunktet og hvornår indregningen sker, er pr. den dato, hvor kontrollen reelt overgår, medmindre der er tale om en virksomhedssammenslutning der foretages ved en fusion, hvor selskabsloven tilsidesætter årsregnskabsloven og dermed foretages pr. første dag i regnskabsåret. Det vurderes retvisende at overtagelsestidspunktet er pr. den dato, hvor kontrollen overgår, idet den overtagne virksomhed derved først indregnes fra den dato, hvor den overtagende virksomhed opnår kontrol over den overtagne virksomhed. Ved en fusion, hvor indregningen sker pr. første dag i regnskabsåret, vurderes det retvisende billede ikke at være opfyldt i samme grad, idet der derved indregnes regnskabsdata i den overtagende virksomheds regnskab, som ikke har været under den overtagende virksomheds ledelses kontrol, hvis sammenslutningen sker en anden dag i regnskabsåret end den første dag.

⁵⁵ EY "Book value-metoden" – temaartikel 6 / december 2015

Det samme gør sig gældende med sammenligningstal i årsrapporten, hvor disse skal tilpasses jf. sammenlægningsmetoden, mens der ikke er krav herom jf. book value-metoden. Det vurderes retvisende, at der ikke foretages denne tilpasning af sammenligningstal, idet årsrapporten året forinden ikke har bestået af de to virksomheder lagt sammen. En tilpasning af sammenligningstal vil dog give et bedre sammenligningsgrundlag, idet der således for både indeværende og forrige regnskabsår indeholdes regnskabsdata for begge selskabers aktivitet.

Generelt vurderes book value-metoden at være et mere retvisende billede end sammenlægningsmetoden, idet der ikke kræves tilpasning af sammenligningstal. Dette adskiller sig fra sammenlægningsmetoden og vurderes derved generelt at være den mest retvisende metode af de to, idet tilpasningen af sammenligningstal kan medføre et sammenligningsgrundlag, der ikke er retvisende. Indregningstidspunktet er for begge metoder den første dag i regnskabsåret når der er tale om fusion, hvorved der ikke er forskel mellem metoderne på dette parameter.

3.6 Delkonklusion

Virksomhedssammenslutninger skal regnskabsmæssigt behandles efter overtagelsesmetoden, sammenlægningsmetoden eller book value-metoden, hvor hovedreglen jf. årsregnskabslovens § 121 er overtagelsesmetoden. Denne metode er ligeledes den eneste, der kan bruges ved koncerneksterne virksomhedssammenslutninger. Ved en koncernintern virksomhedssammenslutning er der ikke krav om hvilken metode der benyttes, blot at metoden opfylder bestemmelsen om det retvisende billede jf. årsregnskabsloven § 11.

En række relevante forskelle mellem metoderne er listet op nedenfor og uddybes efterfølgende.

	Overtagelsesmetoden	Sammenlægningsmetoden	Book value-metoden
Koncerneksterne virksomhedssammenslutninger	Ja	Nej	Nej
Koncerninterne virksomhedssammenslutninger eller virksomhedssammenslutninger mellem virksomheder underlagt samme bestemmende indflydelse	Ja	Ja	Ja
Indregning og måling af aktiver og forpligtelser	Dagsværdi	Regnskabsmæssig værdi	Regnskabsmæssig værdi

Overtagelsestidspunkt	Ved opnåelse af kontrol (pr. første dag i regnskabsåret)	Pr. første dag i regnskabsåret	Ved opnåelse af kontrol (pr. første dag i regnskabsåret)
Påvirkning af egenkapital i den overtagende virksomhed på købstidspunktet	Nej	Ja – forskel mellem købesum og bogførte værdier	Ja – forskel mellem købesum og bogførte værdier
Tilpasning af sammenligningstal	Nej	Ja	Nej

Figur 9: Væsentlige forskelle mellem metoder inden for virksomhedssammenslutning

De største forskelle mellem de tre metoder findes ved indregning og måling af aktiver og forpligtelser, overtagelsestidspunktet samt hvorledes egenkapitalen påvirkes i den overtagende virksomhed på købstidspunktet.

Ved brug af overtagelsesmetoden indregnes aktiver og forpligtelser til dagsværdi, hvilket medfører en større administrationsbyrde end de øvrige metoder, hvor der indregnes til regnskabsmæssig værdi. En omvurdering til dagsværdi foretages ved brug af dagsværdi-hierarkiet jf. årsregnskabslovens § 37 og omvurderingen til dagsværdi kan være kompleks på visse aktiver og forpligtelser. Ved anvendelse af sammenlægningsmetoden indregnes aktiver og forpligtelser pr. første dag i regnskabsåret med udgangspunkt i den regnskabsmæssige værdi i det senest aflagte årsregnskab. Ved book value-metoden og overtagelsesmetoden, sker indregningen pr. den dag, der opnås kontrol over den overtagne virksomhed uanset hvornår i regnskabsåret sammenslutningen foretages. Såfremt virksomhedssammenslutningen foretages ved en fusion, tilsidesætter selskabsloven årsregnskabsloven på dette punkt og den regnskabsmæssige virkning er pr. den første dag i regnskabsåret, uanset hvilken metode til virksomhedssammenslutning, der anvendes og uanset hvornår i regnskabsåret sammenslutningen foretages.

Ved forskelsbeløb mellem købsvederlaget og dagsværdien mellem de identificerede aktiver og forpligtelser indregnes det positive forskelsbeløb som goodwill ved brug af overtagelsesmetoden og negativt forskelsbeløb indregnes i resultatopgørelsen. Ved anvendelse af sammenlægningsmetoden og book value-metoden indregnes eventuelle forskelsbeløb mellem købsvederlaget og de identificerede aktiver og forpligtelser i egenkapitalens frie reserver.

De forskellige metoder inden for virksomhedssammenslutning varierer alle i hvor høj grad de giver et retvisende billede inden for de forskellige parametre og aspekter inden for en virksomhedssammenslutning. Det vurderes, at overtagelsesmetoden giver en høj grad af et retvisende billede, med afsæt i omvurderingen til dagsværdi samt et overtagelsestidspunkt, der er pr. den dag, hvor der opnås kontrol. Sammenlægningsmetoden giver ligeledes et retvisende billede, dog ikke i lige så høj grad som overtagelsesmetoden, idet aktiver og forpligtelser indregnes til regnskabsmæssige værdier. Dette vurderes retvisende, men ikke lige så retvisende som dagsværdi, idet dagsværdi som udgangspunkt altid vil være den mest præcise måling. Såfremt virksomhedssammenslutningen foretages i form af en fusion, vil indregningstidspunktet for alle tre metoder dog være den første dag i regnskabsåret, uanset hvornår i regnskabsperioden sammenslutningen sker. Det retvisende billede i forhold til indregningstidspunktet afhænger derfor meget af, hvornår på året kontrollen er overgået. Såfremt kontrollen reelt overgår den første dag i regnskabsåret, vurderes det retvisende at indregne aktiver og forpligtelser på dette tidspunkt. Såfremt kontrollen reelt overgår den sidste dag i regnskabsåret, vurderes det ikke retvisende at indregne aktiver og forpligtelser pr. den første dag i regnskabsåret, idet der derved indregnes aktiver og forpligtelser for det indeværende regnskabsår, som ikke har været under den overtagende virksomheds kontrol.

Ved sammenlægningsmetoden skal der ligeledes tilpasses sammenligningstal. Dette vurderes generelt ikke at være lige så retvisende, idet sammenligningstal derved indeholder tal for en virksomhed, som den overtagende virksomhed ikke har haft kontrol over eller indflydelse på før sammenslutningen. Ligeledes vises tallene for regnskabsperioden, som om de to virksomheder var én samlet virksomhed, uanset hvornår på året sammenslutningen skete. Derved er der tal i det indeværende regnskabsår som indeholder tal, der stammer fra den overtagne virksomhed, som ikke har været under kontrol af den siddende ledelse, hvilket ligeledes er tilfældet ved book value-metoden, hvor der dog ikke foretages tilpasning af sammenligningstal. Dette vurderes at være mere retvisende end at tilpasse sammenligningstal, om end sammenligningsgrundlaget ikke er tilstede i samme grad som ved sammenlægningsmetoden.

I praksis ses overtagelsesmetoden oftest anvendt ved koncerneksterne virksomhedssammenslutninger og sjældent ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger. Omregningen fra regnskabsmæssige værdier til dagsværdier på aktiver og forpligtelser vil i de fleste tilfælde være en stor

administrativ byrde, om end dette antageligt giver det mest retvisende billede. Ved overtagelsesmetoden skal forskelsbeløb mellem købsvederlag og de justerede værdier på aktiver og forpligtelser indregnes som goodwill i den overtagende virksomheds balance. Dette er alt andet lige ikke hensigtsmæssigt i en koncernsammenhæng, idet koncerninternt goodwill vil skulle elimineres i et koncernregnskab og derved kun er udtryk for en værdi, hvis man ser isoleret på regnskabet for den overtagende virksomhed og ikke koncernen som helhed.

Endvidere vil der ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger antageligt være interesse for den lavest mulige overtagelsessum, idet virksomhederne i forvejen er underlagt en fælles interesse, og dermed ikke er interesseret i et højt købsvederlag, der unødigt vil forøge balancen.

I praksis vurderes det, at book value-metoden vil være den mest benyttede metode, idet metoden er teoretisk og praktisk håndgribelig og administrationsbyrden vil ved denne metode være væsentligt lavere end ved overtagelsesmetoden og også lavere end sammenlægningsmetoden. Endvidere vurderes book value-metoden i flere tilfælde at give et mere retvisende billede end sammenlægningsmetoden, idet sammenligningstal ikke skal tilpasses og derved overtages der ikke sammenligningstal for en virksomhed, som ikke har været under den overtagende ledelses kontrol.

4 Kapitel 4 | Case-virksomhederne Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S

Med henblik på at foretage en vurdering af hvilken metode af regnskabsmæssig behandling ved fusion mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S, der er mest hensigtsmæssig, er det væsentligt at kende baggrunden for fusionen samt de grundlæggende oplysninger om virksomheden. Endvidere er det væsentligt at have indsigt i virksomhedernes økonomiske situation med henblik på at kunne vurdere hvilken metode, der vil være mest hensigtsmæssig ved denne fusion. Dette kapitel indeholder beskrivelser af de to case-virksomheder samt et indblik i den økonomiske situation for virksomhederne på baggrund af den senest aflagte årsrapport for de to virksomheder.

4.1 Aalborg Stål A/S

4.1.1 Virksomhedsbeskrivelse

Aalborg Stål A/S blev grundlagt i år 1980 med et mål om at være førende inden for fremstilling og konstruktion af metalelementer- og konstruktioner til blandt andet byggeri-, bro- og vindmølleindustrien. Virksomheden blev stiftet af Jens Andersen og i år 2005 overtog Jens' søn, Anders Andersen direktørposten og virksomhedens kapitalandele blev overdraget til Anders i et generationsskifte. Anders ejer i dag 100 % af Aalborg Stål A/S via sit Holding selskab Anders Andersen 2005 A/S.

Virksomhedens største kunder befinder sig inden for byggebranchen, hvor totalentreprenører udgør den største andel af kundesegmentet og omsætningen herfra udgør ca. 70 %. Denne del af kundesegmentet aftager oftest standardiserede produkter, hvor der ikke kræves væsentlige kundetilpasninger til metalkonstruktionerne og de pågældende metalemner. Idet der er tale om standardiserede emner er dækningsgraden på disse emner og konstruktioner lavere.

Den næststørste del af omsætningen stammer fra projektbyggeri- og konstruktioner og udgør ca. 25 % af omsætningen. Der er her tale om brobyggeri, fodboldstadions, tunneller og konstruktioner til brug i havne og i fiskeindustrien. Disse konstruktioner kræver en større tilpasning til de enkelte projekter og dækningsgraden på disse projekter er typisk højere end på de standardiserede emner. Virksomhedens kundesegment befinder sig geografisk fordelt i hele Danmark og enkelte kunder befinder sig i Norden og Tyskland. Der er yderst sjældent salg uden for disse lande.

Ud af virksomhedens 310 medarbejdere i år 2017 er der ansat ca. 20 bygningskonstruktører, teknikere og ingeniører til at varetage special- og projektopgaverne. Der er ansat ca. 25 yderligere i ad-

ministrationen, som fordeles mellem bogholderi, salgs- og indkøbsafdeling og nogle mindre funktioner som IT-medarbejdere, kundesupport, receptionister m.v. I produktionen er der ca. 250 ansatte, som befinder sig i produktionen og ude på de forskellige byggepladser og byggerier. Al produktion foregår i Danmark på virksomhedens lokation i Aalborg. Der købes store partier af råmateriale som støbes, forarbejdes, bøjes og tilpasses til kundens behov. Virksomhedens projektarbejde indregnes regnskabsmæssigt som entreprisarbejde, og historisk har projektarbejdet oftest været færdiggjort inden for 3-6 måneder, hvorfor der i selskabets årsrapport ikke er opgjort igangværende arbejder.

Virksomheden ejer 100 % af Roskilde Stål A/S, der er beliggende på Sjælland og varetager simple og standardiserede kundeopgaver på Sjælland, Fyn og i Sønderjylland. Roskilde Stål A/S varetager disse opgaver med henblik på besparelse i distributionsomkostningerne. Virksomheden blev opkøbt pr. 1. januar 2016 til en handelsværdi svarende til egenkapitalen i Roskilde Stål A/S. Virksomheden er indregnet som kapitalandel efter indre værdis metode og har en værdi pr. 31. december 2017 på 17 mio. kr. svarende til egenkapitalen i Roskilde Stål A/S. Roskilde Stål A/S har præsteret tilfredsstillende økonomiske resultater siden overtagelsen i år 2016 og vurderes fremadrettet at levere stabile resultater på niveau med det nuværende⁵⁶.

Udtræk af årsrapport for år 2017 for Aalborg Stål A/S⁵⁷:

Aalborg Stål A/S Årsrapport 2017			
Koncern- og årsregnskab 1. januar - 31. december			
Noter			
t.kr.	Modervirksomhed		
	2017	2016	
7 Kapitalandele i dattervirksomheder			
Kostpris 1. januar	15.000	0	
Tilgang	0	15.000	
Kostpris 31. december	15.000	15.000	
Værdireguleringer 1. januar	1.000	0	
Årets resultat	1.000	1.000	
Værdireguleringer 31. december	2.000	1.000	
Regnskabsmæssig værdi 31. december	17.000	16.000	
Navn og hjemsted	Stemme- og ejerandel	Resultat t.kr.	Egenkapital t.kr.
Roskilde Stål A/S, Roskilde, Danmark	100 %	1.000	17.000
Alle dattervirksomheder er selvstændige enheder.			

⁵⁶ Bilag 1: Roskilde Stål A/S – årsrapport for 2017, s. 5

⁵⁷ Bilag 2: Aalborg Stål A/S – årsrapport for 2017, s. 27

Aalborg Stål A/S har siden år 2010 nydt godt af konjunkturbedringer og er vækstet stort. Nettoomsætningen er mere end tredoblet på 7 år, blandt andet fordi strategien er omlagt til at lave total-løsninger frem for blot at levere dele til byggeriet, som man gjorde tidligere. Dette giver sig også udslag i virksomhedens økonomiske nøgletal, som beskrives i det følgende afsnit.

4.1.2 Økonomisk situation og nøgletal

Aalborg Stål A/S' økonomiske situation og regnskab for år 2017 betegnes af ledelsen som værende tilfredsstillende⁵⁸. Aalborg Stål A/S har i år 2017 realiseret en omsætning på 360 mio. kr. mod 325 mio. kr. i år 2016, svarende til en stigning i omsætningen på 10,8 %. Årets resultat efter skat er i år 2017 på 25 mio. kr. mod 15 mio. kr. i år 2016. Selskabets aktiver udgør 333 mio. kr. pr. 31. december 2017 og egenkapitalen udgør 180 mio. kr., svarende til en soliditetsgrad på 54,1 %. Virksomheden er velkonsolideret og har i år 2017 en likviditetsgrad på 142,7 %⁵⁹. Virksomheden er dermed godt rustet mod eventuelle konjunkturedgange og udsving i den generelle økonomi. Virksomheden har leveret pæne overskud de seneste mange år og virksomhedens seneste realiserede underskud er tilbage i 2008/2009 i forbindelse med finanskrisen. Den generelle situation i markedet og branchen indikerer ikke, at der skulle forekomme større økonomiske udsving i de kommende år og virksomheden forventer at fortsætte den nuværende aktivitetsvækst. Med afsæt i årets resultat efter skat stilles der forslag om udlodning af udbytte på 10 mio. kr.

4.2 Roskilde Stål A/S

4.2.1 Virksomhedsbeskrivelse

Roskilde Stål A/S blev etableret i år 2010 i kølvandet på finanskrisen hvor flere selskaber i branchen gik konkurs grundet stilstand i byggebranchen. Virksomheden leverer standardiserede og kundetilpassede metalkonstruktioner og elementer, primært til byggeindustrien. Virksomhedens primære kunder er totalentreprenører og de primære produkter er standardiserede produkter til større boligbyggerier og inventar i diverse industriproduktioner. Virksomheden indkøber halvfabrikata og bøjler, samler og bearbejder materialerne til færdige konstruktioner og elementer, der kan indgå direkte i bolig- og industribyggeri.

Virksomhedens kundesegment befinder sig geografisk primært på Sjælland, Fyn og i Sønderjylland. Virksomheden blev opkøbt af Aalborg Stål A/S pr. 1. januar 2016, der indsatte Anders Andersen som

⁵⁸ Bilag 2: Aalborg Stål A/S – årsrapport for 2017, s. 7

⁵⁹ Bilag 2: Aalborg Stål A/S – årsrapport for 2017 (beregnet på baggrund af årsrapport)

direktør, mens virksomhedens drift, herunder produkt- og kundesegment fortsatte som hidtil. Virksomheden har i år 2017 10 ansatte, som fordeler sig mellem administration og produktion.

4.2.2 Økonomisk situation og nøgletal

Virksomhedens økonomiske resultater har været meget stabile siden etableringen af virksomheden med mindre udsving på bruttofortjenesten undervejs. Virksomhedens økonomiske situation og regnskab for år 2017 betegnes af ledelsen som værende tilfredsstillende⁶⁰. Virksomheden har realiseret en bruttofortjeneste på 10 mio. kr. mod 9 mio. kr. i år 2016, svarende til en stigning på 11,1 %. Årets resultat efter skat ligger på 1 mio. kr. og det samme gjorde sig gældende i år 2016. Selskabets aktiver udgør 29 mio. kr. pr. 31. december 2017 og heraf udgør egenkapitalen 17 mio. kr., svarende til en soliditetsgrad på 58,6 %. Virksomheden er velkonsolideret og likviditetsgraden ligger på 133,3 % for regnskabsåret 2017⁶¹. Ligesom moderselskabet Aalborg Stål A/S er virksomheden rustet mod konjunkturedgange og generelle udsving i økonomien.

4.3 Direktørens overvejelser omkring virksomhedssammenslutningen

Direktøren i Aalborg Stål A/S, Anders Andersen, har siden opkøbet af Roskilde Stål A/S overvejet, at Roskilde Stål A/S med tiden skulle fusioneres ind i selskabet. Baggrunden herfor er finansielt betinget og relaterer sig til virksomhedens struktur og til omkostningsminimering. Anders Andersen antager, at der vil kunne opnås væsentlige besparelser i koncernens samlede kapacitetsomkostninger, herunder lokale- og administrationsomkostninger. Der kan være fordele og ulemper forbundet med en fusion mellem et moder- og datterselskab, men i denne situation vurderes fordelene at opveje ulemperne. Blandt fordelene er de meste væsentlige, at der vil kunne opnås endnu større stordriftsfordele på indkøb af råvarer og halvfabrikata ved at aftage større mængder. Virksomhederne ligner på mange punkter i forvejen hinanden og produktionsapparatet i Aalborg Stål A/S vurderes at have tilstrækkelig kapacitet til at overtage aktiviteten fra Roskilde Stål A/S, såfremt der laves mindre forbedringer og udvidelser i produktionen og at produktionsanlæggene fra produktionen i Roskilde flyttes til Aalborg. Der vil være engangsomkostninger forbundet med disse forbedringer og flytning af produktionsanlæg, men de vedvarende besparelser vil give økonomiske fordele fremadrettet. En væsentlig fordel ved en fusion mellem disse selskaber er de forventede synergieffekter, som forven-

⁶⁰ Bilag 1: Roskilde Stål A/S – årsrapport for 2017, s. 5

⁶¹ Bilag 1: Roskilde Stål A/S – årsrapport for 2017 (beregnet på baggrund af årsrapport)

tes at være høje, idet virksomhederne ligner hinanden på flere punkter, herunder struktur, produktion, ansættelsesforhold m.v. Synergieffekterne forventes at give udslag på kapacitetsomkostningerne, herunder simple forhold som eksempelvis bogføring og regnskab, abonnementer, forsikringer og lokaleomkostninger. Ved at samle koncernens aktiviteter i ét selskab vil disse omkostninger antageligt falde fra det nuværende niveau for to selskaber. Lokale- og personaleomkostninger bør også reduceres, idet omkostninger til Roskilde Stål A/S' nuværende lokaler helt bortfalder og det forventes ikke nødvendigt at overføre alle nuværende medarbejderfunktioner fra Roskilde til Aalborg. De nuværende arbejdsopgaver i Roskilde, som er fordelt på 10 fuldtidsansatte, forventes ved hjælp af effektivisering og synergieffekter at kunne udføres af 5-7 fuldtidsansatte i Aalborg, idet arbejdsopgaverne primært vil fordeles på de medarbejdere, der sidder i samme arbejdsfunktion i Aalborg Stål A/S og der i disse arbejdsfunktioner ikke er væsentlig tidsmæssig forskel på om arbejdet skal udføres udelukkende for Aalborg Stål A/S eller om det også skal udføres for Roskilde Stål A/S. Den geografiske placering af produktionen er ikke vigtig, idet Aalborg Stål A/S har gode leverandøraftaler med forskellige fragtfirmaer, således levering fortsat kan ske dag-til-dag.

Idet Roskilde Stål A/S kun udgør 5,3 % af koncernen målt på nettoomsætning vurderes der også at være lav risiko forbundet med en forestående fusion. Såfremt der ikke opnås de ønskede synergieffekter og besparelser ved fusionen vil en ikke-vellykket fusion antageligt ikke have væsentlig betydning for Aalborg Stål A/S' strategi og vækstplaner grundet Roskilde Stål A/S' lave andel af den samlede aktivitet. Det lave antal overførte ansatte efter en fusion medfører også, at der kun er få ansatte, der skal tilpasse sig en ny arbejdskultur og arbejdsdag. I tilfælde af større fusioner hvor mange medarbejdere bliver berørte kan dette parameter have væsentlig betydning for udfaldet af fusionen. Medarbejderforholdene er en af de bløde værdier, der er essentiel at have under kontrol i forbindelse med en fusion. Det er vigtigt, at alle medarbejdere kan se fordelene ved fusionen, således den tilbageblivende medarbejderstab ikke er utilfredse over afskedigelserne af de medarbejdere, der bliver overflødige efter fusionen. Dette kan få skadelige konsekvenser for den fremadrettede drift i selskabet. Derfor er det vigtigt, at fordelene ved fusionen forklares for organisationen, således det kan forankres i medarbejdernes forståelse og i den daglige drift.

En fusion mellem de to selskaber vurderes at kunne medføre en bedre positionering på markedet og ruste virksomheden mod potentielle konjunkturedgange og udsving i den generelle økonomi

eller forberede virksomheden til potentielle opkøb og/eller ekspansion til udlandet. Hvis virksomheden skal opkøbe yderligere virksomheder eller ekspandere yderligere til udlandet vil det være optimalt at have effektiviseret og optimeret koncernens struktur og skåret omkostningerne ind til benet inden igangsætning af disse initiativer.

Med afsæt i ovenstående fordele og ulemper vurderes fordelene at opveje ulemperne og de indledende overvejelser om den forestående fusion vurderes at være realistiske og selskabets struktur, produktion og drift efter fusionen vurderes at være en forbedring af det nuværende koncernforhold.

4.4 Opsummering

Virksomhederne Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S befinder sig i industrien for fremstilling og konstruktion af metalelementer- og konstruktioner og leverer til blandt andet byggeri-, bro- og vindmølleindustrien. Aalborg Stål A/S har ejet Roskilde stål A/S siden år 2016 og begge virksomheder har leveret stabile overskud og især Aalborg Stål A/S har vækstet betydeligt de seneste år. Aalborg Stål A/S har i år 2017 realiseret en omsætning på 360 mio. kr. mod 325 mio. kr. i år 2016. Tilsvarende har Roskilde Stål A/S realiseret en bruttofortjeneste på 10 mio. kr. i år 2017 mod 9 mio. kr. i år 2016. Begge virksomheder er likvide og velkonsoliderede og er derfor rustede mod konjunkturedgange og generelle udsving i økonomien.

Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S overvejer at foretage en virksomhedssammenslutning med henblik på at opnå større stordriftsfordele og synergieffekter. Der vil antageligt kunne opnås besparelser i koncernens samlede kapacitetsomkostninger. . Det forventes at der kan opnås besparelser på lokaleomkostninger samt nedskæring i personale ved at samle alle koncernens aktiviteter i koncernens hovedsæde i Aalborg. Den påtænkte fusion vurderes at kunne medføre en bedre positionering på markedet og ruste virksomheden yderligere mod potentielle konjunkturedgange og udsving i den generelle økonomi. Endvidere vil virksomheden være forberedt på potentielle yderligere opkøb og/eller ekspansion til udlandet. Virksomheden vurderer, at fordelene ved at fusionere virksomhederne til én samlet virksomhed opvejer ulemperne og risikoen ved en forestående fusion.

5 Kapitel 5 | Iodret fusion mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S

Det følgende kapitel omhandler hvorledes en virksomhedssammenslutning ved lodret fusion mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S skal behandles regnskabsmæssigt ved anvendelse af sammenlægningsmetoden og book value-metoden. Den regnskabsmæssige behandling foretages med afsæt i disse metoder, idet det vurderes, at der i praksis sjældent foretages koncerninterne virksomhedssammenslutninger ved brug af overtagelsesmetoden.

Med henblik på at kunne foretage en præcis sammenligning af hvilken metode for regnskabsmæssig behandling af virksomhedssammenslutning, der er mest hensigtsmæssig, er det væsentligt at definere, hvilke kriterier og forudsætninger, der er essentielle i relation til virksomhedssammenslutningen og hvad der er succeskriteriet for virksomhedssammenslutningen. Ifølge direktør Anders Andersen er succeskriteriet ved denne fusion, at der er den lavest mulige administrationsbyrde ved fusionen, men at fusionen ligeledes bliver foretaget i overensstemmelse med gældende lovning og at regnskabet giver et retvisende billede, idet han ikke vil på kant med lovgivningen på dette område. Det er derfor væsentligt, at fusionen lever op til kravene i den nye årsregnskabslov samt følger Erhvervsstyrelsens udtalelse på området for virksomhedssammenslutninger. Anders Andersen ønsker endvidere et regnskab der viser sammenlignelighed med virksomheden Aalborg Stål A/S inden og efter fusionen. Begge virksomheder har været ledet under fælles interesse i år 2016 og år 2017, hvorfor direktøren ønsker at den samlede koncernen før fusionen bør kunne sammenlignes med den fortsættende virksomhed efter fusionen.

Med henblik på at kunne vurdere hvilken type af virksomhedssammenslutning der skal foretages, ønsker Anders Andersen et sammenligningsgrundlag i form af et fusionsregnskab pr. datoen for fusionen samt en åbningsbalance for det nye regnskabsår.

Fusionen godkendes og fusionsplanen underskrives d. 30. april 2018, hvilket dermed er datoen for virksomhedssammenslutningen. Fusionsplanen underskrives og indsendes til Erhvervsstyrelsen i henhold til selskabslovens bestemmelser herom⁶². Endvidere ønskes en åbningsbalance pr. 1. januar 2018, således det tydeligt fremgår hvorledes sammenligningstal for år 2017 medtages i den endelige

⁶² Se bilag 3: Fusionsplan pr. 30. april 2018

årsrapport for år 2018. Årsrapporten for år 2018 indeholder ikke tal for år 2018, idet regnskabsåret 2018 ved udarbejdelse af denne opgave ikke er afsluttet.

Det vurderes derved på baggrund af de udarbejdede fusionsregnskaber og årsrapporter for år 2018 med sammenligningstal, hvilken metode der vurderes mest hensigtsmæssig med afsæt i Anders Andersens forudsætninger og kriterier for den regnskabsmæssige behandling.

Forudsætninger og grundlæggende oplysninger til fusionen:

- Fusionen foretages pr. 30. april 2018
- Aalborg Stål A/S er det juridisk fortsættende selskab
- Fusionsregnskab jf. årsregnskabslovens § 129 udarbejdes ved anvendelse af henholdsvis sammenlægningsmetoden og book value-metoden
- Årsrapport for år 2018 med sammenligningstal for år 2017 udarbejdes ved anvendelse af henholdsvis sammenlægningsmetoden og book value-metoden

5.1 Sammenlægningsmetoden

Ved en virksomhedssammenslutning, der foretages efter sammenlægningsmetoden, skal årsrapporten for den periode, hvori sammenlægningen er sket, aflægges som om virksomhederne havde været sammenlagt hele det pågældende regnskabsår. Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S aflægger begge årsregnskab for perioden 1. januar – 31. december og fusionen sker pr. 30. april 2018. Der skal således aflægges en årsrapport for perioden 1. januar 2018 – 31. december 2018, hvor de to virksomheder er lagt sammen til én samlet virksomhed med start fra 1. januar 2018. Den samlede virksomhedsbalance pr. 1. januar 2018 udgøres af de to virksomheders balancer pr. 31. december 2017 sammenlagt linje for linje. Med henblik på at sikre en korrekt åbningsbalance pr. 1. januar 2018 udarbejdes der et fusionsregnskab i henhold til årsregnskabslovens § 129, hvori de to virksomheders balancer pr. 31. december 2017 sammenlægges linje for linje og samles i én samlet balance pr. 1. januar 2018. Der er ikke selskabsretligt noget krav om, at der skal laves fusionsregnskab ved fusioner, men i dette tilfælde er det hensigtsmæssigt, således det sikres at åbningsbalancen giver et retvisende billede og at der er foretaget de korrekte reguleringer. I det udarbejdede fusionsregnskab er fusionsdatoen fastsat til 30. april 2018, som er datoen for sammenslutningen. Regnskabsmæssigt sker overtagelsen pr. 1. januar 2018, således åbningsbalancen pr. 1. januar 2018 er de to virksomheders balancer pr. 31. december 2017 sammenlagt linje for linje.

Indregningen af Roskilde Stål A/S' aktiver og forpligtelser sker til regnskabsmæssig værdi og der foretages reguleringer til indregningen, såfremt der er tale om forskelle i anvendt regnskabspraksis. Idet disse virksomheder er koncernforbundne, vurderes der ikke at være væsentlige forskelle i anvendt regnskabspraksis og indregningen til regnskabsmæssig værdi medfører ikke reguleringer til fusionsbalancen. Det bekræftes endvidere i virksomhedernes årsrapporter, at der ikke er væsentlige forskelle i anvendt regnskabspraksis vedrørende indregningen og målingen af aktiver og forpligtelser⁶³.

I fusionsbalancen skal der, foruden at lægge regskabsposterne sammen linje for linje, foretages reguleringer grundet det i forvejen etablerede koncernforhold. Der skal herunder reguleres for indregnede kapitalandele, mellemregninger, frie reserver på egenkapitalen samt øvrige reguleringer på egenkapitalen som følge af, at dattervirksomheden er indregnet til indre værdi. De foretagne reguleringer fremgår af det viste udtræk af sammenlægningsbalancen nedenfor og beskrives endvidere herefter. Nedenstående balance er et udtræk fra fusionsregnskabet, hvori sammenlægningen mellem de to virksomheders balance og den endelige fusionsbalance pr. 1. januar 2018 vises⁶⁴:

Fusionsregnskab					
Fusionsbalance pr. 31. december 2017					
t.kr.	Aalborg Stål A/S	Roskilde Stål A/S	For-klaring	Reguleringer	Fusions-balance pr. 1/1 2018
AKTIVER					
Anlægsaktiver					
Immaterielle anlægsaktiver					
Udviklingsprojekter under udførelse	10.000	0		0	10.000
	10.000	0		0	10.000
Materielle anlægsaktiver					
Grunde og bygninger	72.000	8.000		0	80.000
Produktionsanlæg og maskiner	78.000	3.000		0	81.000
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	19.000	1.000		0	20.000
	169.000	12.000		0	181.000
Finansielle anlægsaktiver					
Kapitalandele i dattervirksomheder	17.000	0	1	-17.000	0
	17.000	0		-17.000	0
Anlægsaktiver i alt	196.000	12.000		-17.000	191.000
Omsætningsaktiver					
Varebeholdninger					
Råvarer og hjælpematerialer	35.000	5.000		0	40.000
Varer under fremstilling	8.000	2.000		0	10.000
Fremstillede færdigvarer og handelsvarer	4.000	1.000		0	5.000
	47.000	8.000		0	55.000
Tilgodehavender					
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	83.000	6.000		0	89.000
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	1.000	0	2	-1.000	0
Andre tilgodehavender	1.000	1.000		0	2.000
Periodeafgrænsningsposter	4.000	1.000		0	5.000
	89.000	8.000		-1.000	96.000
Likvide beholdninger	1.000	1.000		0	2.000
Omsætningsaktiver i alt	137.000	17.000		-1.000	153.000
AKTIVER I ALT	333.000	29.000		-18.000	344.000

⁶³ Bilag 2: Aalborg Stål A/S – årsrapport for 2017 samt bilag 1: Roskilde Stål A/S – årsrapport for 2017

⁶⁴ Bilag 4: Fusionsregnskab for fusion mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S ved sammenlægningsmetoden, s. 5-6

Fusionsregnskab					
Fusionsbalance pr. 31. december 2017					
t.kr.	Aalborg Stål A/S	Roskilde Stål A/S	For- klaring	Reguleringer	Fusions- balance pr. 1/1 2018
PASSIVER					
Egenkapital					
Aktiekapital	30.000	5.000	3	-5.000	30.000
Nettoopskrivning efter den indre værdis metode	2.000	0	4	-2.000	0
Reserve for udviklingsomkostninger	10.000	0		0	10.000
Overført resultat	128.000	12.000	5	-10.000	130.000
Foreslået udbytte	10.000	0		0	10.000
Egenkapital i alt	180.000	17.000		-17.000	180.000
Hensatte forpligtelser					
Udskudt skat	9.000	1.000		0	10.000
Hensatte forpligtelser i alt	9.000	1.000		0	10.000
Gældsforpligtelser					
Langfristede gældsforpligtelser					
Kreditinstitutter	53.000	5.000		0	58.000
	53.000	5.000		0	58.000
Kortfristede gældsforpligtelser					
Kortfristet del af langfristede gældsforpligtelser	9.000	1.000		0	10.000
Leverandører af varer og tjenesteydelser	47.000	3.000		0	50.000
Gæld til tilknyttede virksomheder	0	1.000	2	-1.000	0
Selskabsskat	5.800	200		0	6.000
Anden gæld	29.200	800		0	30.000
	91.000	6.000		-1.000	96.000
Gældsforpligtelser i alt	144.000	11.000		-1.000	154.000
PASSIVER I ALT	333.000	29.000		-18.000	344.000

Balancen viser efter fusionen en total balancesum på 344 mio. kr. efter foretagne reguleringer og denne balance er den nye åbningsbalance til brug for regnskabsperioden 1. januar – 31. december 2018. Inden fusionen var Aalborg Stål A/S' balancesum på 333 mio. kr., hvorved der er overtaget aktiver og forpligtelser med regnskabsmæssige værdier på 11 mio. kr. efter foretagne reguleringer. De foretagne reguleringer gennemgås i det følgende med afsæt i numerisk rækkefølge jf. den viste fusionsbalance:

- 1) Der reguleres for kapitalandele i dattervirksomheder, idet der efter fusionen ikke længere eksisterer en dattervirksomhed grundet Roskilde Stål A/S' juridiske ophør. Roskilde Stål A/S har været indregnet efter indre værdis metode, hvorfor kapitalandelen på 17 mio. kr. modsvarer Roskilde Stål A/S' egenkapital pr. 31. december 2017. Kapitalandele i dattervirksomheder udgør efter fusionen 0 kr.
- 2) Der foretages regulering af Aalborg Stål A/S' tilgodehavende ved Roskilde Stål A/S og omvendt reguleres Roskilde Stål A/S' gæld til Aalborg Stål A/S. Idet virksomhederne fusioneres har tilgodehavender og gæld virksomhederne imellem ikke nogen værdi eller betydning. Tilgodehavende hos tilknyttede virksomheder og gæld til tilknyttede virksomheder udgør efter fusionen 0 kr.
- 3) Som led i reguleringen af kapitalandele indregnet til indre værdi foretages ligeledes regulering af Roskilde Stål A/S' aktiekapital, idet denne modsvarer en del af den regulerede kapitalandel.

Aktiekapitalen i Aalborg Stål A/S er inden fusionen på 30 mio. kr. og denne hverken forhøjes eller formindskes i forbindelse med fusionen. Dette gør sig ligeledes gældende i koncernregnskabet for år 2017, hvor aktiekapitalen ligeledes elimineres. Dette fremgår af årsrapporten for år 2017 for Aalborg Stål A/S i bilag 2.

- 4) I Aalborg Stål A/S' egenkapital er der indregnet en reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode på 2 mio. kr., idet dette tilsvare værdistigningen i Roskilde Stål A/S' egenkapital og dermed værdistigningen på den indregnede kapitalandel i Aalborg Stål A/S siden købet af kapitalandelen. Denne værdistigning indregnes ved indregning efter indre værdis metode, idet dette ikke er en fri reserve. Der vil kun være tale om en fri reserve, såfremt der er tale om udloddet udbytte fra Roskilde Stål A/S til Aalborg Stål A/S. Reserven for nettoopskrivning efter indre værdis metode bortfalder ligeledes, idet kapitalandelen reguleres til 0 kr. og reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode udgør 0 kr. i åbningsbalancen pr. 1. januar 2018.
- 5) Overført resultat udgør 12 mio. kr. i Roskilde Stål A/S pr. 31. december 2017. Denne reguleres ligeledes til 0 kr. i fusionsbalancen som følge af indregningen til indre værdi. Regulering står i fusionsbalancen til 10 mio. kr., hvilket skyldes at der i forvejen er reguleret 2 mio. kr. vedrørende overført resultat på linjen "nettoopskrivning efter indre værdis metode". Derved udgør overført resultat i fusionsbalancen 130 mio. kr. og reguleringen på egenkapitalen på 17 mio. kr. tilsvare reguleringen af kapitalandele under finansielle anlægsaktiver.

Ved brug af sammenlægningsmetoden skal der tilpasses sammenligningstal, således der i årsrapporten for Aalborg Stål A/S for perioden 1. januar – 31. december 2018 skal fremgå sammenligningstal for år 2017 som om virksomhederne også var én samlet virksomhed i år 2017. Sammenligningstal omfatter resultatopgørelse, balance, noter samt hoved- og nøgletal i 5-årsoversigten. Sammenligningstal i balancen for år 2017 tilsvare fusionsbalancen pr. 1. januar 2018 og grundet den simple koncernstruktur, med kun to virksomheder i koncernen, tilsvare sammenligningstal for år 2017 resultatopgørelsen i koncernregnskabet for koncernen. Bilag 4 indeholder resultatopgørelse samt balance til brug for årsrapporten 2018, hvoraf sammenligningstal fremgår. Foruden tilpasningen af sammenligningstal er der ligeledes krav om, at det oplyses i anvendt regnskabspraksis, hvilken metode der har været benyttet i forbindelse med virksomhedssammenslutningen.

Resultatopgørelsen i den udarbejdede årsrapport for år 2018 efter fusionen vises her med henblik på at analysere afvigelserne mellem sammenligningstallene i årsrapporterne for år 2017 og år 2018 for Aalborg Stål A/S⁶⁵:

Aalborg Stål A/S
Årsrapport 2018

Årsregnskab 1. januar - 31. december

Resultatopgørelse

Note	t.kr.	2018	2017
	Nettoomsætning	380.000	380.000
	Produktionsomkostninger	-305.000	-305.000
	Bruttoresultat	75.000	75.000
	Distributionsomkostninger	-12.500	-12.500
	Administrationsomkostninger	-28.000	-28.000
	Resultat af primær drift	34.500	34.500
	Andre driftsindtægter	3.000	3.000
	Andre driftsomkostninger	-4.000	-4.000
	Resultat før finansielle poster	33.500	33.500
	Finansielle indtægter	3.700	3.700
	Finansielle omkostninger	-7.000	-7.000
	Resultat før skat	30.200	30.200
	Skat af årets resultat	-5.200	-5.200
	Årets resultat	25.000	25.000
	 Forslag til resultatdisponering		
	Overført resultat	25.000	25.000
		25.000	25.000

Sammenligningstallene i årsrapporten for år 2018 viser et resultat efter skat på 25 mio. kr. for Aalborg Stål A/S i år 2017, hvilket også er tilfældet i årsrapporten for år 2017 for Aalborg Stål A/S, idet der i årets resultat efter skat fremgår indregningen af Roskilde Stål A/S. Af denne årsag vil det være mest hensigtsmæssigt, at sammenligne resultat før finansielle poster i Aalborg Stål A/S' årsrapport for år 2017 og år 2018 med henblik på at identificere forskelle i sammenligningstallene for de to årsrapporter. I årsrapporten for år 2017 er resultat før finansielle poster på 31,5 mio. kr., mens det i årsrapporten for år 2018 fremgår af sammenligningstal for år 2017, at resultat før finansielle poster udgør 33,5 mio. kr. Længere oppe i resultatopgørelsen udgør bruttoresultatet i årsrapporten for år 2017 65 mio. kr., mens det i årsrapporten for år 2018 udgør 75 mio. kr. Det er på disse sumposter, inden resultat af kapitalandele, at der fremkommer afvigelser mellem sammenligningstallene for år 2017 i årsrapporten for henholdsvis år 2017 og år 2018 for Aalborg Stål A/S. Idet Roskilde Stål A/S har været indregnet efter indre værdis metode fremkommer der ikke forskel mellem resultat efter

⁶⁵ Bilag 5: Aalborg Stål A/S – udtræk af årsrapport for 2018 (efter fusion ved sammenlægningsmetoden)

skat i årsrapporten for år 2017 og for 2017-tallene i årsrapporten for år 2018. Ved tilpasning af sammenligningstal vurderes der at være et godt sammenligningsgrundlag for årsrapporten for år 2018, idet tallene for både år 2018 og år 2017 indeholder de to virksomheders aktiviteter sammenlagt. Virksomhederne har været styret under fælles interesse og ledelse, hvorfor det vurderes retvisende, at se de to virksomheder som én sammenlagt virksomhed.

Virksomhedssammenslutningen er foretaget ved brug af sammenlægningsmetoden, hvor indregningen af aktiver og forpligtelser sker til regnskabsmæssig værdi. Dette vurderes at være retvisende, idet de regnskabsmæssige værdier stammer fra senest aflagte årsrapport, der er revideret af en uafhængig revisor, der erklærer at årsrapporten giver et retvisende billede. Indregning til dagsværdi ville give et mere retvisende billede, idet alle aktiver og forpligtelser i så fald skulle omvurderes i forbindelse med indregningen, men regnskabsmæssige værdier vurderes at give et tilstrækkeligt retvisende billede af selskabets aktiver og forpligtelser. Virksomhedssammenslutningen er sket med tilbagevirkende kraft pr. 1. januar 2018 og der er tilpasset sammenligningstal for år 2017 samt 5 år tilbage i hoved- og nøgletaloversigten. Dette medfører, at der i sammenligningstallene for år 2017 indgår tal for både Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S hvilket i sig selv ikke vurderes at være retvisende, idet tallene der stammer fra Roskilde Stål A/S nu står som om de er genereret af Aalborg Stål A/S. Der skal dog her tages i betragtning, at Roskilde Stål A/S har været underlagt bestemmende indflydelse fra Aalborg Stål A/S ved en ejerandel på 100 % og der har været tale om den samme ledelse i begge selskaber, hvorfor der har været en fælles interesse i år 2017. Der vurderes derfor ikke at være væsentlige udfordringer forbundet med det retvisende billede ved brug af sammenlægningsmetoden i denne specifikke fusion grundet den simple koncernstruktur, ejerandelen samt en ledelse i begge selskaber, der har været underlagt en fælles interesse.

Implementeringen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 vurderes ikke at have væsentlig indflydelse på denne fusion foretaget ved brug af sammenlægningsmetoden, idet denne sammenslutning ville være forløbet på samme vis inden den nye årsregnskabslov blev implementeret. Erhvervsstyrelsens udtalelse på området for virksomhedssammenslutninger vurderes endvidere heller ikke at have væsentlig indflydelse på den foretagne virksomhedssammenslutning, idet de væsentligste punkter i udtalelsen omhandler eksempelvis transaktionsomkostninger ved erhvervelse af kapitalandele, trin-

vide erhvervelser af kapitalandele og eksempler på simple og komplicerede virksomhedssammenslutninger. Ingen af disse faktorer vurderes at være relevant i denne situation hvor sammenslutningen er en fusion og ikke erhvervelse af kapitalandele. Fusionen vurderes endvidere at være af så simpel karakter, at den kan foretages baseret på lovens rammebestemmelser ved brug af sammenlægningsmetoden i overensstemmelse med eksemplerne på simple virksomhedssammenslutninger i Erhvervsstyrelsens udtalelse.

5.1.1 Delkonklusion

Der er foretaget fusion af selskaberne Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S med Aalborg Stål A/S som det fortsættende selskab. Fusionen er foretaget pr. 30. april 2018 ved anvendelse af sammenlægningsmetoden, hvorved fusionen regnskabsmæssigt sker pr. 1. januar 2018. Regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018 udarbejdes derved som om virksomhederne i hele denne periode havde været sammenlagt. Med henblik på at sikre korrekt åbningsbalance og korrekte sammenligningstal for år 2017 i årsrapporten for år 2018 er der udarbejdet et fusionsregnskab, hvor de to virksomheders balance sammenlægges linje for linje. Fusionsregnskabet viser en sammenlægning af balancerne pr. 31. december 2017, hvilket svarer til åbningsbalancen pr. 1. januar 2018. Roskilde Stål A/S' aktiver og forpligtelser indregnes til regnskabsmæssige værdier. Balancesummen i Aalborg Stål A/S er pr. 1. januar 2018 forøget med 11 mio. kr. efter fusionen, grundet overtagelsen af aktiver og forpligtelser i Roskilde Stål A/S. I fusionsbalancen er der foretaget en række reguleringer i forbindelse med fusionen, herunder regulering af kapitalandele, koncerninterne mellemværender og egenkapitalen. Disse reguleringer er foretaget, idet Roskilde Stål A/S var indregnet i Aalborg Stål A/S efter indre værdis metode, hvorved den indregnede kapitalandel skal reguleres til 0 kr. og modsat skal den indregnede egenkapital reguleres til 0 kr. Endvidere er koncerninterne tilgodehavender og gæld uden betydning efter fusionen, hvorfor disse ligeledes reguleres til 0 kr.

Efter reguleringerne er åbningsbalancen pr. 1. januar 2018 endelig og selskabets aktiviteter for perioden efter 1. januar 2018 indeholder Aalborg Stål A/S og det tidligere Roskilde Stål A/S' aktiviteter, uanset at fusionen først er sket pr. 30. april 2018. I årsrapporten for regnskabsåret 2018 er sammenligningstal for regnskabsåret 2017 tilpasset, således de viser 2017-tallene som var Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S én samlet virksomhed her. Endvidere tilpasses sammenligningstallene i noter og hoved- og nøgletallene i 5-års oversigten i ledelsesberetningen. I anvendt regnskabspraksis

beskrives hvilken metode, der er anvendt ved virksomhedssammenslutningen samt en beskrivelse af tilpasningen af sammenligningstallene.

Det retvisende billede ved anvendelse af sammenlægningsmetoden er vurderet i relation til indregningen af aktiver og forpligtelser samt sammenligningstallene for regnskabsåret 2017. Det vurderes meget retvisende at indregne aktiver og forpligtelser til regnskabsmæssige værdier, idet de regnskabsmæssige værdier er på baggrund af værdierne i de offentliggjorte årsrapporter for år 2017, der må antages at give et retvisende billede, idet årsrapporterne er revideret af en statsautoriseret revisor samt godkendt af virksomhedernes ledelse. Indregningen ville have givet et mere præcist og detaljeret billede, såfremt indregningen var foretaget til dagsværdi, men de regnskabsmæssige værdier vurderes at give et tilnærmelsesvis og tilstrækkeligt retvisende billede af de overtagne aktiver og forpligtelser. Det vurderes endvidere ved denne fusion at give et retvisende billede at tilpasse sammenligningstal for år 2017, således at virksomhederne fremstår som én sammenlagt virksomhed i år 2017. Dette medfører, at der i sammenligningstallene for år 2017 indgår tal for både Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S hvilket i sig selv ikke vurderes at være retvisende, idet tallene der stammer fra Roskilde Stål A/S nu står som om de er genereret af Aalborg Stål A/S. Det skal dog tages i betragtning, at Roskilde Stål A/S har været underlagt bestemmende indflydelse fra Aalborg Stål A/S ved en ejerandel på 100 % og der har været tale om den samme ledelse i begge selskaber, hvorfor der har været en fælles interesse i år 2017. Det vurderes derfor ikke at der er væsentlige udfordringer forbundet med det retvisende billede ved brug af sammenlægningsmetoden i denne specifikke fusion, grundet den simple koncernstruktur, ejerandelen samt en ledelse i begge selskaber, der har været underlagt en fælles interesse.

Den nye årsregnskabslov vurderes ikke at have væsentlig indflydelse på denne fusion foretaget ved anvendelse af sammenlægningsmetoden, hvilket heller ikke er tilfældet med Erhvervsstyrelsens udtalelse omhandlende virksomhedssammenslutning. Endvidere vurderes denne fusion at være i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens vurdering af en simpel virksomhedssammenslutning, der kan foretages baseret på lovens rammebestemmelser.

5.2 Book value-metoden

Som følge af implementeringen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 er der ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger mulighed for anvendelse af book value-metoden.

Ved en virksomhedssammenslutning, der foretages efter book value-metoden er overtagelsestidspunktet som udgangspunkt det tidspunkt erhvervelsen reelt sker. Jf. selskabsloven er der dog andre bestemmelser, der gør sig gældende for fusioner, hvorfor den regnskabsmæssige overtagelse ved denne lodrette fusion er pr. første dag i regnskabsåret, som er den 1. januar 2018. I dette tilfælde er datoen for fusionen fastsat til 30. april 2018, mens datoen for den regnskabsmæssige overtagelse i henhold til selskabsloven er d. 1. januar 2018. Indregningen af den overtagne virksomheds aktiver og forpligtelser sker til regnskabsmæssige værdier, som ved sammenlægningsmetoden. Der foretages reguleringer til indregningen, såfremt der er tale om forskelle i anvendt regnskabspraksis. Der er som tidligere beskrevet ikke forskelle i anvendt regnskabspraksis ved denne fusion. De to fusionerende selskaber aflægges begge årsregnskab for perioden 1. januar – 31. december og fusionen vil derfor først påvirke årsregnskabet for 2018. Pr. 1. januar 2018 sammenlægges de to virksomheders balance til én samlet virksomhed, idet denne dato er datoen for den regnskabsmæssige overtagelse af aktiver og forpligtelser i den overtagne virksomhed.

Idet der ønskes et sammenligningsgrundlag for at kunne vurdere effekten af en fusion ved anvendelse af henholdsvis sammenlægningsmetoden og book value-metoden udarbejdes der ligeledes et fusionsregnskab for en fusion ved anvendelse af book value-metoden pr. 1. januar 2018. Den samlede virksomhedsbalance pr. 1. januar 2018 udgøres af de to virksomheders balance pr. 31. december 2017 sammenlagt linje for linje. Det udarbejdede fusionsregnskab vil vise, hvorledes balancen fremkommer d. 1. januar 2018, som er åbningsbalancen efter fusionen og hvor fusionen er forestået med Aalborg Stål A/S som det fortsættende selskab og med overtagelsen af aktiver og forpligtelser fra Roskilde Stål A/S.

I fusionsbalancen skal der, foruden at lægge regnskabsposterne sammen linje for linje, foretages reguleringer grundet det i forvejen etablerede koncernforhold. Der skal herunder reguleres for indregnede kapitalandele, mellemregninger, frie reserver på egenkapitalen samt øvrige reguleringer på egenkapitalen som følge af, at dattervirksomheden er indregnet til indre værdi. De foretagne

reguleringer fremgår af det viste udtræk af fusionsbalancen på den efterfølgende side og beskrives endvidere herefter.

Nedenstående balance er et udtræk fra fusionsregnskabet, hvori sammenlægningen mellem de to virksomheders balance og den endelige fusionsbalance pr. 1. januar 2018 vises⁶⁶:

Fusionsregnskab					
Fusionsbalance pr. 31. december 2017					
t.kr.	Aalborg Stål A/S	Roskilde Stål A/S	For-klaring	Reguleringer	Fusions- balance pr. 1/1 2018
AKTIVER					
Anlægsaktiver					
Immaterielle anlægsaktiver					
Udviklingsprojekter under udførelse	10.000	0		0	10.000
	10.000	0		0	10.000
Materielle anlægsaktiver					
Grunde og bygninger	72.000	8.000		0	80.000
Produktionsanlæg og maskiner	78.000	3.000		0	81.000
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	19.000	1.000		0	20.000
	169.000	12.000		0	181.000
Finansielle anlægsaktiver					
Kapitalandele i dattervirksomheder	17.000	0	1	-17.000	0
	17.000	0		-17.000	0
Anlægsaktiver i alt	196.000	12.000		-17.000	191.000
Omsætningsaktiver					
Varebeholdninger					
Råvarer og hjælpematerialer	35.000	5.000		0	40.000
Varer under fremstilling	8.000	2.000		0	10.000
Fremstillede færdigvarer og handelsvarer	4.000	1.000		0	5.000
	47.000	8.000		0	55.000
Tilgodehavender					
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	83.000	6.000		0	89.000
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	1.000	0	2	-1.000	0
Andre tilgodehavender	1.000	1.000		0	2.000
Periodeafgrænsningsposter	4.000	1.000		0	5.000
	89.000	8.000		-1.000	96.000
Likvide beholdninger	1.000	1.000		0	2.000
Omsætningsaktiver i alt	137.000	17.000		-1.000	153.000
AKTIVER I ALT	333.000	29.000		-18.000	344.000

Fusionsregnskab					
Fusionsbalance pr. 31. december 2017					
t.kr.	Aalborg Stål A/S	Roskilde Stål A/S	For-klaring	Reguleringer	Fusions- balance pr. 1/1 2018
PASSIVER					
Egenkapital					
Aktiekapital	30.000	5.000	3	-5.000	30.000
Nettoopskrivning efter den indre værdis metode	2.000	0	4	-2.000	0
Reserve for udviklingsomkostninger	10.000	0		0	10.000
Overført resultat	128.000	12.000	5	-10.000	130.000
Foreslået udbytte	10.000	0		0	10.000
Egenkapital i alt	180.000	17.000		-17.000	180.000
Hensatte forpligtelser					
Udskudt skat	9.000	1.000		0	10.000
Hensatte forpligtelser i alt	9.000	1.000		0	10.000
Gældsforpligtelser					
Långfristede gældsforpligtelser					
Kreditinstitutter	53.000	5.000		0	58.000
	53.000	5.000		0	58.000
Kortfristede gældsforpligtelser					
Kortfristet del af långfristede gældsforpligtelser	9.000	1.000		0	10.000
Leverandører af varer og tjenesteydelser	47.000	3.000		0	50.000
Gæld til tilknyttede virksomheder	0	1.000	2	-1.000	0
Selskabsskat	5.800	200		0	6.000
Anden gæld	29.200	800		0	30.000
	91.000	6.000		-1.000	96.000
Gældsforpligtelser i alt	144.000	11.000		-1.000	154.000
PASSIVER I ALT	333.000	29.000		-18.000	344.000

⁶⁶ Bilag 6: Fusionsregnskab for fusion mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S ved book value-metoden, s. 5-6

Balancen viser efter fusionen en total balancesum på 344 mio. kr. efter foretagne reguleringer og denne balance er den nye åbningsbalance pr. 1. januar 2018 til brug for regnskabsperioden 1. januar – 31. december 2018. Inden fusionen var Aalborg Stål A/S' balancesum på 333 mio. kr., hvorved der er overtaget aktiver og forpligtelser med regnskabsmæssige værdier på 11 mio. kr. efter foretagne reguleringer.

De foretagne reguleringer gennemgås i det følgende med afsæt i numerisk rækkefølge jf. den viste fusionsbalance:

- 1) Kapitalandelene i Roskilde Stål A/S elimineres, idet Roskilde Stål A/S' juridisk ophører og kapitalandelene skal derved reguleres i fusionsbalancen. Indregning af Roskilde Stål A/S har været til indre værdis metode, hvor kapitalandelen indregnet pr. 31. december 2017 på 17 mio. kr. modsvare egenkapitalen i Roskilde Stål A/S pr. 31. december 2017. Efter fusionen udgør regnskabsposten kapitalandele i dattervirksomheder 0 kr.
- 2) Gæld og tilgodehavender mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S reguleres til 0 kr. idet mellemværenderne ikke har nogen værdi efter en fusion mellem de to selskaber. Tilgodehavende hos tilknyttede virksomheder og gæld til tilknyttede virksomheder udgør efter fusionen 0 kr.
- 3) Som led i reguleringen af kapitalandele indregnet til indre værdi foretages ligeledes regulering af Roskilde Stål A/S' aktiekapital, idet denne modsvare en del af den regulerede kapitalandel. Aktiekapitalen i Aalborg Stål A/S er inden fusionen på 30 mio. kr. og denne hverken forhøjes eller formindskes i forbindelse med en fusion og aktiekapitalen udgør efter fusionen derfor stadig 30 mio. kr.
- 4) Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode reguleres endvidere til 0 kr., idet denne tilsvare værdistigningen i Roskilde Stål A/S' egenkapital og dermed værdistigningen på den indregnede kapitalandel i Aalborg Stål A/S siden kapitalandelen blev købt. Der er tale om en bundet reserve og reserven reguleres fra 2 mio. kr. pr. 31. december 2017 til 0 kr. i den sammenlagte balance efter fusionen.
- 5) Overført resultat i Roskilde Stål A/S udgør pr. 31. december 2018 12 mio. kr. og denne reguleres ligeledes til 0 kr. i fusionsbalancen og modsvare en del af kapitalandelen som har været indregnet efter indre værdis metode og ligeledes reguleres til 0 kr. Regulering i fusionsbalancen udgør

10 mio. kr., hvilket kan henføres til, at 2 mio. kr. ud af de i alt 12 mio. kr. på overført resultat allerede er reguleret i forbindelse med regulering nr. 4 ved regulering af reserve for nettoopskrivning. Overført resultat udgør derfor 130 mio. kr. i den sammenlagte fusionsbalance pr. 1. januar 2018.

Ved en virksomhedssammenslutning foretaget ved book value-metoden skal der ikke tilpasses sammenligningstal for tidligere regnskabsår i årsrapporten. Derved skal der i årsrapporten for år 2018 ikke tilpasses sammenligningstal for år 2017, hvorfor 2017-tallene er de tal, der har stået i årsrapporten for år 2017 for Aalborg Stål A/S. Endvidere skal der ikke foretages tilpasning af 5 års hoved- og nøgletal i ledelsesberetningen.

Book value-metoden vurderes at give et retvisende billede på flere forskellige parametre. Indregning af aktiver og forpligtelser sker til regnskabsmæssig værdi, hvilket vurderes retvisende, idet de regnskabsmæssige værdier er baseret på seneste aflagte årsrapport. Derved bør det antages, at de regnskabsmæssige værdier er retvisende, idet den senest aflagte årsrapport er revideret af en uafhængig revisorer, der erklærer at årsrapporten giver et retvisende billede. Indregning til dagsværdi ville antageligt give et mere retvisende billede, idet alle aktiver og forpligtelser i så fald skulle omvurderes i forbindelse med indregningen, men regnskabsmæssige værdier vurderes at give et tilstrækkeligt retvisende billede af selskabets aktiver og forpligtelser.

Endvidere sker indregningen af aktiver og forpligtelser, i lighed med sammenlægningsmetoden, pr. første dag i det regnskabsår fusionen foretages. Metoderne er derved identiske på dette punkt, og idet begge de fusionerede selskaber er underlagt samme ledelse og samme fælles interesse, vurderes det retvisende at foretage indregningen pr. den første dag i regnskabsåret. Resultat efter skat for år 2018 vil ligeledes være det samme uanset hvilken metode der anvendes, idet Roskilde Stål A/S var ejet 100 % af Aalborg Stål A/S og derved blev resultat efter skat i Roskilde Stål A/S indregnet i Aalborg Stål A/S' regnskab for perioden frem til en eventuel fusion i år 2018, hvis fusionen skete på en anden dag end den første i regnskabsåret.

Sammenligningstallene for år 2017 i årsrapporten for år 2018 viser kun tal fra Aalborg Stål A/S, hvilket som udgangspunkt vurderes at være meget retvisende og give et godt sammenligningsgrundlag. Sammenligningsgrundlaget afhænger dog meget af hvornår på året fusionen sker. Når fusionen foretages pr. 1. januar 2018, vil der i årsrapporten for år 2018 i 2018-tallene være genereret data for

to selskaber, mens der i 2017-tallene vil være genereret data for ét selskab. Dette vurderes ikke at være retvisende og sammenligneligt, men ved den omvendte situation med en fusion pr. 31. december 2018, vil sammenligningsgrundlaget have været retvisende, idet både 2018- og 2017-tallene primært vil vedrøre ét selskab. I denne sammenslutning sker fusionen pr. 1. januar 2018, hvilket betyder, at der i år 2018 genereres indtægter og omkostninger for to selskaber, mens sammenligningstallene for år 2017 kun viser ét selskabs regnskabsdata. Det må derfor formodes, at tallene i år 2018 vil være væsentligt højere end i år 2017 og der vurderes derved ikke at være et lige så godt sammenligningsgrundlag hvis årsrapporten for år 2018 ses isoleret, som hvis der var foretaget tilpasning af sammenligningstallene. Ved book value-metoden afhænger dette aspekt meget af, hvornår på året sammenslutningen sker, hvor det i denne situation sker pr. første dag i regnskabsåret i henhold til selskabslovens bestemmelser og det vurderes derved ikke lige så retvisende som eksempelvis sammenlægningsmetoden, hvor sammenligningstallene er tilpasset. Roskilde Stål A/S udgør dog kun ca. 5 % af den samlede omsætning og ca. 8 % af den samlede balancesum, hvorfor det i det store billede ikke vil få væsentlig indflydelse på regnskabet og kunne påvirke regnskabsbrugers beslutningstagen.

5.2.1 Delkonklusion

Der er foretaget fusion af selskaberne Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S med Aalborg Stål A/S som det fortsættende selskab. Fusionen foretages pr. 30. april 2018 ved anvendelse af book value-metoden, hvorved fusionen regnskabsmæssigt foretages pr. 1. januar 2018 og indregningen af aktiver og forpligtelser sker til regnskabsmæssige værdier. Der er udarbejdet et fusionsregnskab på baggrund af de to selskabers aflagte årsrapporter for år 2017, hvor virksomhedernes balancer er sammenlagt linje for linje til en ny balance pr. 1. januar 2018. Balancesummen i Aalborg Stål A/S er pr. 1. januar 2018 forøget med 11 mio. kr. efter fusionen, grundet overtagelsen af aktiver og forpligtelser i Roskilde Stål A/S. I fusionsbalancen er der foretaget en række reguleringer i forbindelse med fusionen, herunder regulering af kapitalandele, koncerninterne mellemværender og egenkapitalen. Disse reguleringer er foretaget, idet Roskilde Stål A/S var indregnet i Aalborg Stål A/S efter indre værdis metode, hvorved den indregnede kapitalandel skal reguleres til 0 kr. og modsat skal den indregnede egenkapital reguleres til 0 kr. Endvidere er koncerninterne tilgodehavender og gæld uden betydning efter fusionen, hvorfor også disse reguleres til 0 kr.

Ved anvendelse af book value-metoden tilpasses der i årsrapporten for regnskabsåret 2018 ikke sammenligningstal for regnskabsåret 2017, hvilket betyder at 2017-tallene kun vedrører Aalborg Stål A/S, mens 2018-tallene i resultatopgørelsen vedrører begge selskabers aktiviteter. I anvendt regnskabspraksis beskrives hvilken metode, der er anvendt ved virksomhedssammenslutningen samt en beskrivelse af tilpasningen af sammenligningstallene.

Det retvisende billede ved anvendelse af book value-metoden er vurderet i forhold til indregningen af aktiver og forpligtelser, indregningstidspunktet og det nævnte forhold omkring den manglende tilpasning af sammenligningstal. Det vurderes retvisende at indregne aktiver og forpligtelser til regnskabsmæssige værdier, idet de regnskabsmæssige værdier er på baggrund af værdierne i de offentliggjorte årsrapporter for år 2017, der antages at give et retvisende billede, idet årsrapporterne er revideret af en statsautoriseret revisor samt godkendt af virksomhedernes ledelse. Indregningen ville have givet et mere præcist og detaljeret billede, såfremt det var sket til dagsværdi, men regnskabsmæssige værdier vurderes at give et tilnærmelsesvis og tilstrækkeligt retvisende billede af de overtagne aktiver og forpligtelser. Indregningen af aktiver og forpligtelser foretages pr. 1. januar 2018, idet selskabsloven foreskriver at en selskabsretlig transaktion i form af en fusion skal foretages pr. første dag i regnskabsåret, uanset at årsregnskabsloven foreskriver, at regnskabsmæssig indregning sker pr. datoen for erhvervelsen ved anvendelse af book value-metoden.

Det vurderes ved denne fusion ikke at være retvisende, at sammenligningstallene ikke tilpasses i årsrapporten for år 2018, idet fusionen foretages den første dag i regnskabsåret for år 2018 og år 2018 indeholder derfor to selskabers aktiviteter, mens sammenligningstallene for år 2017 udelukkende indeholder aktiviteter for Aalborg Stål A/S. Der vil derfor ikke være et validt sammenligningsgrundlag når der isoleret set ses på årsrapporten for år 2018. Det skal dog noteres, at Roskilde Stål A/S kun udgør ca. 5 % af den samlede omsætning og ca. 8 % af den samlede balancesum, hvorfor det i det store billede ikke vil få væsentlig indflydelse på regnskabet og vil derfor ikke kunne påvirke regnskabsbrugers beslutningstagen. Det vurderes derfor ikke at have en væsentlig konsekvens i denne sammenhæng, om end en tilpasning af sammenligningstallene for år 2017 vil være det mest retvisende. Dog vurderes det ikke nødvendigt at tilpasse sammenligningstal for at opfylde det retvisende billede jf. årsregnskabslovens § 11, idet Roskilde Stål A/S' drift samt aktiver og forpligtelser er uvæsentlige for den samlede koncern.

Erhvervsstyrelsens udtalelse på området for virksomhedssammenslutninger vurderes ikke at have væsentlig indflydelse på den foretagne virksomhedssammenslutning, idet udtalelsen som udgangspunkt ikke relaterer sig til koncerninterne virksomhedssammenslutninger ved book value-metoden. Endvidere vurderes denne fusion at være i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens vurdering af en simpel virksomhedssammenslutning, der kan foretages baseret på lovens rammebestemmelser.

6 Konklusion

Efter indførslen af ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015, skal virksomhedssammenslutninger regnskabsmæssigt behandles efter overtagelsesmetoden, sammenlægningsmetoden eller book value-metoden, hvor hovedreglen jf. årsregnskabslovens § 121 er overtagelsesmetoden. Ved en koncernintern virksomhedssammenslutning er der ikke krav om hvilken metode der benyttes, blot at metoden opfylder bestemmelsen om det retvisende billede jf. årsregnskabslovens § 11.

De mest væsentlige forskelle mellem de tre metoder vedrører indregning og måling af aktiver og forpligtelser, overtagelsestidspunktet samt hvorledes egenkapitalen påvirkes i den overtagende virksomhed på købstidspunktet.

Ved brug af overtagelsesmetoden indregnes aktiver og forpligtelser til dagsværdi, hvilket medfører en større administrationsbyrde end ved de øvrige metoder, hvor der indregnes til regnskabsmæssig værdi. En omvurdering af dagsværdi foretages ved brug af dagsværdi-hierarkiet jf. årsregnskabslovens § 37 og omvurderingen til dagsværdi kan være kompleks på visse aktiver og forpligtelser. Overtagelsestidspunktet ved overtagelsesmetoden er pr. det tidspunkt den overtagende virksomhed opnår kontrol over den overtagne virksomhed, hvilket også gør sig gældende ved anvendelse af book value-metoden. Ved anvendelse af sammenlægningsmetoden indregnes aktiver og forpligtelser pr. første dag i regnskabsåret med udgangspunkt i den regnskabsmæssige værdi i det senest aflagte regnskab. Såfremt virksomhedssammenslutningen sker ved fusion sker den regnskabsmæssige indregning derimod pr. første dag i regnskabsåret, uanset hvornår i regnskabsperioden sammenslutningen sker, og uanset hvilken af de tre metoder der anvendes til virksomhedssammenslutning.

Ved forskelsbeløb mellem købsvederlaget og dagsværdien mellem de identificerede aktiver og forpligtelser indregnes det positive forskelsbeløb som goodwill ved brug af overtagelsesmetoden og negativt forskelsbeløb indregnes i resultatopgørelsen. Ved brug af sammenlægningsmetoden og book value-metoden indregnes eventuelle forskelsbeløb mellem købsvederlaget og de identificerede aktiver og forpligtelser i egenkapitalens frie reserver.

I praksis ses overtagelsesmetoden oftest anvendt ved koncerneksterne virksomhedssammenslutninger og sjældent ved koncerninterne virksomhedssammenslutninger. Omregningen fra regnskabsmæssige værdier til dagsværdier på aktiver og forpligtelser vil i de fleste tilfælde være en

større administrativ byrde, om end dette giver det mest retvisende billede. Ved overtagelsesmetoden skal forskelsbeløb mellem købsvederlag og de justerede værdier på aktiver og forpligtelser indregnes som goodwill i den overtagende virksomheds balance, hvilket ikke er hensigtsmæssigt i en koncernsammenhæng, idet koncernintern goodwill elimineres i koncernregnskabet og derved kun har en værdi for det isolerede regnskab for det selskab i koncernen, der har overtaget denne goodwill. Den koncerninterne goodwill har derved ingen værdi for koncernen som helhed og kræver elimineringsregninger i forbindelse med udarbejdelse af koncernregnskabet og derved ekstra administration ved udarbejdelse af koncernregnskabet.

I praksis vurderes det, at book value-metoden vil være den mest benyttede metode, idet metoden er teoretisk og praktisk håndgribelig og administrationsbyrden vil ved denne metode være væsentligt lavere end ved overtagelsesmetoden og også lavere end sammenlægningsmetoden. Endvidere vurderes book value-metoden i mange tilfælde at give et mere retvisende billede end sammenlægningsmetoden, idet sammenligningstallene ikke skal tilpasses. Der overtages derfor ikke sammenligningstal for en virksomhed, der ikke har været underlagt den overtagende virksomheds kontrol, medmindre der er tale om en koncernintern virksomhedssammenslutning, hvor ejerandele, virksomhedernes ledelse, forholdsmæssige størrelse og en række øvrige forhold gør sig gældende, i forhold til at vurdere det retvisende billede i relation til sammenligningstallene.

I maj 2015 vedtog Folketinget en række ændringer til årsregnskabsloven, der har direkte indvirkning på området for virksomhedssammenslutninger. Ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015 påvirker virksomhedssammenslutninger med de foretagne ændringer samt den efterfølgende publicerede udtalelse fra Erhvervsstyrelsen, der afklarer en række hidtil uafklarede forhold som følge af den nye årsregnskabslov. Blandt de væsentligste ændringer på området for virksomhedssammenslutninger er ændring til indregning af negativ goodwill, der nu skal indregnes i resultatopgørelsen. Endvidere medførte den nye årsregnskabslov ændringer til hvornår man skal bruge de forskellige metoder inden for virksomhedssammenslutninger, idet der kun er én metode til koncernekstern virksomhedssammenslutning. Til koncernintern virksomhedssammenslutning blev der introduceret endnu en metode; book value-metoden.

De forskellige metoder inden for virksomhedssammenslutning varierer alle i hvor høj grad de giver et retvisende billede inden for de forskellige parametre og aspekter inden for en virksomhedssammenslutning. Overtagelsesmetoden vurderes at give en høj grad af et retvisende billede med afsæt i omvurderingen til dagsværdi samt et overtagelsestidspunkt, der er pr. den dag, hvor der opnås kontrol. Dette gør sig dog ikke gældende såfremt der er tale om en fusion, hvor det regnskabsmæssige overtagelsestidspunkt er pr. den første dag i regnskabsåret. Det vurderes retvisende at overtagelsestidspunktet er pr. den dato, hvor kontrollen overgår, idet den overtagne virksomhed derved først indregnes fra den dato, hvor den overtagende virksomhed opnår kontrol over den overtagne virksomhed. Ved en fusion, hvor indregningen sker pr. første dag i regnskabsåret, vurderes det retvisende billede ikke at være opfyldt i samme grad, idet der derved indregnes regnskabsdata i den overtagende virksomheds regnskab, som ikke har været under den overtagende virksomheds kontrol, såfremt kontrollen overgår en anden dag i regnskabsåret end den første. Sammenlægningsmetoden giver ligeledes et retvisende billede, dog ikke i lige så høj grad som overtagelsesmetoden, idet aktiver og forpligtelser indregnes til regnskabsmæssige værdier. Dette vurderes retvisende, men ikke lige så retvisende som dagsværdi, idet dagsværdi som udgangspunkt altid vil være den mest præcise måling. Indregningen sker ved sammenlægningsmetoden pr. første dag i det pågældende regnskabsår, uanset hvornår i regnskabsperioden sammenslutningen sker og der skal ligeledes tilpasses sammenligningstal. Dette vurderes generelt ikke at være lige så retvisende, idet sammenligningstal derved indeholder tal for en virksomhed, som den overtagende virksomhed ikke har haft kontrol over eller indflydelse på før sammenslutningen. Ligeledes vises tallene for regnskabsperioden, som om de to virksomheder var én samlet virksomhed, uanset hvornår på året sammenslutningen sker. Derved er der tal i det indeværende regnskabsår som indeholder tal, der stammer fra den overtagne virksomhed, som potentielt ikke har været under kontrol af den siddende ledelse, hvis sammenslutningen først er vedtaget midt i regnskabsåret. Disse aspekter er der taget højde for i book value-metoden, hvor indregningen sker pr. sammenslutningens dato og uden tilpasning af sammenligningstal, hvilket vurderes at være mere retvisende end at tilpasse sammenligningstal og indregne pr. første dag i regnskabsåret, om end sammenligningsgrundlaget ikke er tilstede i samme grad som ved sammenlægningsmetoden. Såfremt der er tale om en fusion, sker indregningen ved anvendelse af book value-metoden ligeledes pr. første dag i regnskabsåret, som ved sammenlægningsmetoden.

Erhvervsstyrelsens udtalelse fra marts 2018 tydeliggør forholdet mellem årsregnskabsloven og IFRS 3 og som lovet i lovbemærkningerne til ændringslov nr. 738 af 1. juni 2015, angives der eksempler på simple og komplicerede virksomhedssammenslutninger og derved angives eksempler på hvornår en virksomhedssammenslutning kan baseres på lovens rammebestemmelser og hvornår der skal søges vejledning i IFRS 3. Simple sammenslutninger er eksempelvis dannelse af koncerner i regnskabsklasse B, erhvervelse af uvæsentlige kapitalandele for en regnskabsklasse C virksomhed samt vandret fusion mellem to selskaber ejet af samme person eller selskab. Komplicerede sammenslutninger er blandt andet trinvis erhvervelse af kapitalandele, erhvervelse af virksomheder med væsentlige immaterielle aktiver eller erhvervelser hvor købsprisen indeholder earn-out aftaler. I disse situationer bør sammenslutningen ske i overensstemmelse med IFRS 3. Endvidere fastslår Erhvervsstyrelsen i udtalelsen at omkostninger, der kan henføres direkte til erhvervelsen af kapitalandele, skal indregnes i resultatopgørelsen, som det ligeledes angives i IFRS 3. Dette er en væsentlig ændring som følge af den nye årsregnskabslov, men også en ændring der var forventet at blive fastlagt i Erhvervsstyrelsens udtalelse.

Med henblik på at vurdere hvorledes en virksomhedssammenslutning mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S skal behandles med afsæt i den behandlede teori, er der simuleret en fusion mellem de to selskaber pr. 30. april 2018 ved anvendelse af henholdsvis sammenlægningsmetoden og book value-metoden. Ved anvendelse af sammenlægningsmetoden sker fusionen regnskabsmæssigt pr. 1. januar 2018. Regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018 udarbejdes derved som om virksomhederne i hele denne periode havde været sammenlagt. Med henblik på at sikre korrekt åbningsbalance og korrekte sammenligningstal for år 2017 i årsrapporten for år 2018 er der udarbejdet et fusionsregnskab, hvor de to virksomheders balancer sammenlægges linje for linje. Fusionsregnskabet viser en sammenlægning af balancerne pr. 31. december 2017, hvilket svarer til åbningsbalancen pr. 1. januar 2018. Roskilde Stål A/S' aktiver og forpligtelser indregnes til regnskabsmæssige værdier. Balancesummen i Aalborg Stål A/S er pr. 1. januar 2018 forøget med 11 mio. kr. efter fusionen, grundet overtagelsen af aktiver og forpligtelser i Roskilde Stål A/S. I fusionsbalancen er der foretaget en række reguleringer i forbindelse med fusionen, herunder regulering af kapitalandele, koncerninterne mellemværender og egenkapitalen. Disse reguleringer er foretaget, idet Roskilde Stål A/S var indregnet i Aalborg Stål A/S efter indre værdis metode, hvorved den indregnede kapitalandel skal reguleres til 0 kr. og modsat skal den indregnede egenkapital reguleres til 0

kr. Endvidere er koncerninterne tilgodehavender og gæld uden betydning efter fusionen, hvorfor også disse reguleres til 0 kr.

Efter reguleringerne er åbningsbalancen pr. 1. januar 2018 endelig og selskabets aktiviteter for perioden efter 1. januar 2018 indeholder Aalborg Stål A/S og det tidligere Roskilde Stål A/S' aktiviteter, uanset at fusionen først er sket pr. 30. april 2018. I årsrapporten for år 2018 er sammenligningstal for år 2017 tilpasset, således de viser 2017-tallene som var Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S én samlet virksomhed her. Endvidere tilpasses sammenligningstallene i noterne og hoved- og nøgletalene i 5-års oversigten i ledelsesberetningen. I anvendt regnskabspraksis beskrives hvilken metode, der er anvendt ved virksomhedssammenslutningen samt en beskrivelse af tilpasningen af sammenligningstallene.

Ved anvendelse af book value-metoden sker fusionen, i henhold til selskabslovens bestemmelser, ligeledes regnskabsmæssigt d. 1. januar 2018 og indregning af aktiver og forpligtelser til regnskabsmæssige værdier foretages pr. denne dato. Der er udarbejdet et fusionsregnskab på baggrund af den senest aflagte årsrapport for år 2017 for begge selskaber, hvor virksomhedernes balancer er sammenlagt linje for linje til en åbningsbalance pr. 1. januar 2018. Balancesummen i Aalborg Stål A/S er pr. 1. januar 2018 forøget med 11 mio. kr. efter fusionen, grundet overtagelsen af aktiver og forpligtelser i Roskilde Stål A/S. Ved anvendelse af book value-metoden foretages der ligeledes en række reguleringer vedrørende kapitalandele, koncerninterne mellemværender og egenkapitalen, idet kapitalandelen var indregnet efter indre værdis metode. Den indregnede kapitalandel skal derfor reguleres til 0 kr. og modsat skal den indregnede egenkapital reguleres til 0 kr. Endvidere er koncerninterne tilgodehavender og gæld uden betydning efter fusionen, hvorfor også disse reguleres til 0 kr.

Idet begge metoder indregner aktiver og forpligtelser til regnskabsmæssige værdier pr. 1. januar 2018 er der ikke forskel på åbningsbalancen for år 2018 ved anvendelse af sammenlægningsmetoden eller book value-metoden.

Ved anvendelse af book value-metoden tilpasses der i årsrapporten for år 2018 ikke sammenligningstal for år 2017, hvilket betyder at 2017-tallene kun vedrører Aalborg Stål A/S, mens 2018-tal-

lene i resultatopgørelsen vedrører aktiviteter for begge selskaber for år 2018. I anvendt regnskabspraksis beskrives hvilken metode, der er anvendt ved virksomhedssammenslutningen samt en beskrivelse af tilpasningen af sammenligningstallene.

Vurderingen af det retvisende billede ved disse metoder skal foretages i forhold til indregningsmetoden, indregningstidspunktet og tilpasning af sammenligningstal. Begge metoder indregner aktiver og forpligtelser til regnskabsmæssige værdier, hvilket vurderes retvisende. Ligeledes foretages fusionen regnskabsmæssigt pr. 1. januar 2018 for begge selskaber, hvilket vurderes at være retvisende ved denne specifikke fusion, idet begge selskaber er underlagt fælles ledelse og kontrol.

Det vurderes ved denne fusion ikke at være retvisende, at sammenligningstal ikke tilpasses i årsrapporten for regnskabsår 2018, idet fusionen sker pr. første dag i regnskabsåret og 2018-tallene i årsrapporten for år 2018 vil derfor indeholde resultatopgørelsen svarende til begge selskabers aktiviteter, mens sammenligningstallene for år 2017 kun indeholder Aalborg Stål A/S' aktiviteter for hele år 2017. Der vil derfor ikke være et validt sammenligningsgrundlag når der isoleret set ses på årsrapporten for år 2018. Det skal dog noteres, at Roskilde Stål A/S kun udgør ca. 5 % af den samlede omsætning og ca. 8 % af den samlede balancesum, hvorfor det i det store billede ikke vil få væsentlig indflydelse på regnskabet og vil derfor ikke kunne påvirke regnskabsbrugers beslutningstagen. Nedenfor vises udtræk af åbningsbalancen for årsrapporten for år 2018 med henblik på at illustrere forskellen på sammenligningstallene ved anvendelse af henholdsvis sammenlægningsmetoden og book value-metoden⁶⁷.

⁶⁷ Bilag 5: Aalborg Stål A/S – udtræk af årsrapport for 2018 (efter fusion ved sammenlægningsmetoden) og Bilag 7: Aalborg Stål A/S – udtræk af årsrapport for 2018 (efter fusion ved book value-metoden)

Sammenlægningsmetoden

Aalborg Stål A/S Årsrapport 2018				
Årsregnskab 1. januar - 31. december				
Resultatopgørelse				
Note	t.kr.	2018	2017	
	Nettoomsætning	380.000	380.000	
	Produktionsomkostninger	-305.000	-305.000	
	Bruttoresultat	75.000	75.000	
	Distributionsomkostninger	-12.500	-12.500	
	Administrationsomkostninger	-28.000	-28.000	
	Resultat af primær drift	34.500	34.500	
	Andre driftsindtægter	3.000	3.000	
	Andre driftsomkostninger	-4.000	-4.000	
	Resultat før finansielle poster	33.500	33.500	
	Finansielle indtægter	3.700	3.700	
	Finansielle omkostninger	-7.000	-7.000	
	Resultat før skat	30.200	30.200	
	Skat af årets resultat	-5.200	-5.200	
	Årets resultat	25.000	25.000	
	Forslag til resultatdisponering			
	Overført resultat	25.000	25.000	
		25.000	25.000	

Book value-metoden

Aalborg Stål A/S Årsrapport 2018				
Årsregnskab 1. januar - 31. december				
Resultatopgørelse				
Note	t.kr.	2018	2017	
	Nettoomsætning	380.000	380.000	
	Produktionsomkostninger	-295.000	-295.000	
	Bruttoresultat	85.000	85.000	
	Distributionsomkostninger	-8.500	-8.500	
	Administrationsomkostninger	-24.000	-24.000	
	Resultat af primær drift	52.500	52.500	
	Andre driftsindtægter	3.000	3.000	
	Andre driftsomkostninger	-4.000	-4.000	
	Resultat før finansielle poster	51.500	51.500	
	Resultatandele efter skat i dattervirksomheder	1.000	1.000	
	Finansielle indtægter	1.300	1.300	
	Finansielle omkostninger	-3.000	-3.000	
	Resultat før skat	50.800	50.800	
	Skat af årets resultat	-5.800	-5.800	
	Årets resultat	25.000	25.000	
	Forslag til resultatdisponering			
	Overført resultat	25.000	25.000	
		25.000	25.000	

Med afsæt i ovenstående sammenligning, vurderes det at det ikke har en væsentlig konsekvens at udelade tilpasning af sammenligningstal, om end en tilpasning af sammenligningstal for år 2017 vil være det mest retvisende. Det vurderes ikke nødvendigt at tilpasse sammenligningstal for at opfylde det retvisende billede jf. årsregnskabslovens § 11, idet Roskilde Stål A/S' drift samt aktiver og forpligtelser er uvæsentlige for den samlede koncern.

Anders Andersens forudsætninger og succeskriterier ved denne fusion var baseret på den lavest mulige administrationsbyrde samt et regnskab for år 2018, der opfylder et retvisende billede. Fusion ved sammenlægningsmetoden vurderes at give det mest retvisende billede, idet der tilpasses sammenligningstal og begge selskaber har været under samme ledelse og interesse, hvorfor det er retvisende, at se de to virksomheder som én samlet virksomhed i både år 2017 og år 2018. Fusion ved book value-metoden vurderes ligeledes at være retvisende, om end ikke i lige så høj grad som sammenlægningsmetoden, idet der ikke tilpasses sammenligningstal. Dog er Roskilde Stål A/S' andel af drift og balancesum så uvæsentlig i den samlede koncern, at det ikke vurderes væsentligt for regnskabsbrugers beslutningstagen hvilken metode der anvendes, idet begge metoder isoleret set vurderes at give et retvisende billede.

Administrationsbyrden vurderes at være væsentligt lavere ved anvendelse book value-metoden, idet der ikke skal tilpasses sammenligningstal i årsrapporten samt i 5-års hoved- og nøgletaloversigten.

Med afsæt heri vurderes den mest hensigtsmæssige metode til regnskabsmæssig behandling af den forestående fusion mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S at være book value-metoden, idet metoden giver et tilstrækkeligt retvisende billede, og har den mindste administrationsbyrde, hvilket opfylder direktørens forudsætninger og succeskriterier,

7 Litteraturfortegnelse

7.1 Lovgivning

- Årsregnskabsloven og tilhørende bilag
- Selskabsloven
- Lovforslag nr. L 117 (forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love)
- IFRS (IFRS 3)

7.2 Publikationer

- EY "Indsigt i årsregnskabsloven", 4. udgave 2017/18 (online version)
- PWC "Regnskabshåndbogen 2018", ©2017 (online version)
- BDO "Ændringer til årsregnskabsloven i 2015", 2. udgave, ajourført december 2016 (online version)
- Vejledning om fusioner af aktie- og anpartsselskaber, Erhvervsstyrelsen, januar 2014, v 1.0
- FSR Regnskabsvejledning for klasse B- og C-virksomheder, ajourført marts 2016
- EY "Book value-metoden" – temaartikel 6 / december 2015
- EY "Lovens løse ender på virksomhedssammenslutninger og visse koncernkrav" – temaartikel 11 / februar
- EY "Virksomhedssammenslutninger og visse koncernkrav" – temaartikel 11 / februar 2017 (opdateret marts 2018)
- Erhvervsstyrelsen "Udtalelse om forholdet mellem bestemmelserne om virksomhedssammenslutninger i årsregnskabsloven og IFRS (IFRS 3), marts 2018
- IFRS-bekendtgørelsen (Bekendtgørelse nr. 1329 af 14/12/2004: Bekendtgørelse om anvendelse af internationale regnskabsstandarder for virksomheder omfattet af årsregnskabsloven (IFRS-bekendtgørelsen))
- http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/docs/consolidated/ifrs3_en.pdf - (IFRS (konsolidereret tekst EU standarder))

7.3 Artikler og benyttede hjemmesider

<https://www.business.dk/finans/2015-blev-rekordaar-for-fusioner-og-opkoeb>

<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/dk/Documents/audit/Downloads/aarl-tema-13-virksomhedssammenslutninger.pdf>

<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/dk/Documents/audit/Downloads/AARL-be-standdele.pdf>

<https://erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/media/overgangsbestemmelser.pdf>

http://jurawiki.dk/filer/f/fe/13_-_Alternative_overdragelsesm%C3%A5der%2C_fusion_og_spaltning.pdf

<https://primus.systime.dk/index.php?id=230>

https://tax.dk/jv/cd/C_D_5_2_4_1.htm

8 Bilag

8.1 Bilagsoversigt

- Bilag 1: Årsrapport for Roskilde Stål A/S for 2017
- Bilag 2: Årsrapport for Aalborg Stål A/S for 2017
- Bilag 3: Fusionsplan pr. 30. april 2018
- Bilag 4: Fusionsregnskab for fusion mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S ved sammenlægningsmetoden
- Bilag 5: Aalborg Stål A/S – udtræk af årsrapport for 2018 (efter fusion ved sammenlægningsmetoden)
- Bilag 6: Fusionsregnskab for fusion mellem Aalborg Stål A/S og Roskilde Stål A/S ved book value-metoden
- Bilag 7: Aalborg Stål A/S – udtræk af årsrapport for 2018 (efter fusion ved book value-metoden)